

Tampereen taidemuseon laajennus

Diplomityö 12.9.2017

Marcus Björn

Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu,
Arkkitehtuurin laitos

Tekijä: Marcus Björn
Työn nimi: Tampereen taidemuseon laajennus
Laitos: Arkkitehtuurin laitos
Professori: rakennussuunnittelu
Professuurin koodi: A-8
Työn valvoja ja ohjaaja: Pirjo Sanaksenaho
Sivumäärä: 56 + 4
Esittelyplanssit: 8
Muu materiaali: pienoismalli
Vuosi: 2017
Kieli: suomi
Avainsanat: Tampere, laajennus, taidemuseo

Tiivistelmä

Tampereen taidemuseo on Suomen kolmanneksi vanhin taidemuseo. Toiminta aloitettiin nykyisessä museorakennuksessa vuonna 1931. Vuodesta 1974 museo on toiminut Pirkanmaan aluetaidemuseona. Museon perustaja oli Tampereen taideyhdistys, mutta Tampereen kaupunki on hallinnoinut toimintaa vuodesta 1985 saakka.

Museorakennus on entinen kruunun viljamakasiini vuodelta 1838. Rakennuksen alkuperäiset suunnitelmat on tehty Yleisten rakennusten intendentinkonttorin tuolloisen intendentin C. L. Engelin johdolla. Museon toiminta on ollut hajautettuna eri toimipisteisiin. Samalla museolla ei ole tiloja pitää esillä suuria kokoelmiin. Nykyinen museorakennus ei vastaa nykyisiä tilallisia vaatimuksia.

Tampereen kaupunki järjesti suunnittelukilpailun Tampereen taidemuseon laajennuksesta ja ympäröivän alueen suunnittelusta joulukuusta 2016 maaliskuuhun 2017. Tampereen museotoimen tavoitteena on lisätä museon vetovoimaa ja tunnettuutta arkkitehtuurin ja taidekokoelmiensa kautta. Museon tavoitteena on myös keskittää toimintansa ja henkilöstönsä saman katon alle. Hanke pohjautuu Tampereen kaupunkistrategian 2025 toimenpiteisiin vuosina 2014-2017.

Tässä diplomityössä on esitetty suunnitelma museon tarpeisiin vastaavasta uudisrakennuksesta, joka liittyy fyysisesti ja toiminnallisesti vanhaan museorakennukseen. Osallistuin kilpailuun itsenäisesti, ja tässä diplomityössä kilpailuehdotusta on kehitetty ja muutettu. Lopullinen suunnitelma ei perustu juurikaan kilpailutyöhön, vaan on täysin jatkosuunnittelun tulos. Suunnitelmassa on otettu huomioon kilpailun arvostelupöytäkirjassa esitettyjä hyviksi nähtyjä ratkaisuja ja suunnitteluperiaatteita.

Author: Marcus Björn
Title of thesis in English: Extension of Tampere Art Museum
Department: Department of Architecture
Academic chair: Building design
Code of chair: A-8
Thesis supervisor and instructor: Pirjo Sanaksenaho
Number of pages: 56 + 4
Presentation boards: 8
Other presentation material: scale model
Year: 2017
Language: finnish
Keywords: Tampere, laajennus, taidemuseo

Abstract

Tampere Art Museum is the third oldest art museum in Finland. Museum-activity in the current museum building started in 1931. Since 1974, Tampere Art Museum has served as the art museum of the Pirkanmaa region. Museum was originally founded by the art association of Tampere but the activities has been administered by the City of Tampere since the 1985.

The museum building itself was build in 1838 and it originally served as an government grain warehouse. Original designs were made by the intendant office of the public buildings under the management of intendant C. L. Engel. Museum activity has been decentralized into different outlets and the museum don't have the capacity to maintain large art collections. Current main museum building doesn't match with the present day space requirements.

The City of Tampere arranged the architectural competition for the design of the museum expansion and the surrounding areas. Competition was held from December 2016 to March 2017. The current management of the museum wishes to increase the attraction and recognizability of the museum with its architecture and art collections. It also wishes to centralize its activities and personnel under the single roof. The project is based on the city strategy of the 2014-2017 of the city of Tampere.

This master's thesis presents the designs of the new building that fits the needs of the museum and is connected to the old museum building both physically and functionally. I participated in the architectural competition independently and in this thesis the original competition submission has been altered and improved. Rather than being based on the original design submitted to the competition, the designs presented in this thesis are completely a result of the new planning. New designs take into account some good solutions and design principles presented in the grading record of the architectural competition.

Sisällysluettelo

Johdanto	7
1. Lähtökohdat	
1.1 Tampereen taidemuseo	11
1.2 Kilpailun taustaa	15
1.3 Alueen historia ja ympäristö	15
1.4 Referenssejä ja huomioita museoarkkitehtuurista	19
2. Suunnittelukilpailu	
2.1 Kilpailuohjelma ja sen tavoitteet	25
2.2 Suunnitteluprosessi	25
2.3 Oma kilpailutyö	27
2.4 Kilpailun ratkeaminen ja arvostelu	31
2.5 Kilpailutyön kehittäminen ja uusi perusratkaisu	33
3. Suunnitelma	35
Lähteet	55

Johdanto

Tampereen taidemuseon laajennuksesta ja ympäröivän alueen suunnittelusta järjestettiin yleinen arkkitehtuurikilpailu joulukuusta 2016 maaliskuuhun 2017. Kilpailun tavoitteena oli löytää laajennukselle korkeatasoinen arkkitehtoninen ratkaisu, ja sitä kautta lisätä taidemuseon vetovoimaa ja tunnettuutta. Kilpailu keräsi lähes 150 ehdotusta Suomesta ja ulkomailta. Kilpailu ratkaistiin elokuun lopussa 2017. Voittajaksi valikoitui Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit Oy ehdotuksellaan Siilo. Itse osallistuin kilpailuun yksin ja kilpailuehdotukseni sijoittui keskiluokkaan.

Kilpailu oli ensimmäinen arkkitehtuurikilpailu, johon osallistuin. Tavoitteenani oli tehdä suunnittelupainotteinen diplomityö, ja näkemykseni mukaan sopivan laajuinen arkkitehtuurikilpailu oli mahdollinen lähtökohta työskentelylle. Tampereen taidemuseon alueen suunnittelukilpailu oli mittakaavaltaan sopiva, tehtävänä mielenkiintoinen ja sattui opintojen etenemisen kannalta sopivaan aikaan. Suurehko julkinen rakennus asetti omatoimiselle työskentelylle monia haasteita niin ajankäytön, päätöksenteon kuin ratkaisujen perusteltavuudenkin muodossa. Mielestäni arkkitehdin opinnoissa varsinaista suunnittelutyötä ei lopulta ole aivan liikaa, ja diplomityö osoittautui itselleni viimeiseksi mahdollisuudeksi kehittää suunnittelutaitoa ja -rutiinia opiskelun puitteissa.

Tampereen taidemuseo toimii nykyisellään vanhassa kruunun viljamakasiinissa vuodelta 1838. Museo-toiminta rakennuksessa aloitettiin vuonna 1931, ja toiminta on keskittynyt pääasiassa perinteisten taide-
muotojen näytteillepanoon. Tampereen kaupunkistrategiassa 2025 painotetaan Tampereen asemaa kulttuurikaupunkina. Nykyisellään vaatimattomissa tiloissa toimivan taidemuseon kehityksen kannalta tilojen laajentaminen ja museotoimen kulttuurillisen identiteetin vahvistaminen tuntuvat ajankohtaisilta ja perustelluilta. Kilpailuohjelma oli haastava monestakin syystä. Suunnittelualue sijaitsee kaupunkikuvallisesti hyvin moninaisessa paikassa, ja lähtökohtia tehtävän ratkaisuun löytyi lukuisia. Lisäksi järjestäjien tavoitetta paikkaan luontevasti istuvasta mutta silti omaleimaisesta ja muistettavasta merkkirakennuksesta ei ollut helppoa saavuttaa. Kilpailuohjelmassa pyydettiin ideasuunnitelmia myös museota ympäröiville alueilla, mutta olen rajannut diplomityön käsittelemään ainoastaan museon laajennusta.

Diplomityössä tutkitaan museon ja sen ympäristön rakennushistoriallisia ja kaupunkikuvallisia ominaisuuksia. Työssä pureudutaan museorakentamiseen esimerkkikohteiden kautta, sekä esitellään kilpailuohjelma tavoitteineen ja laajuustietoineen. Keskeinen osa työtä on oman suunnitteluprosessin ja sen tuottaman kilpailuehdotuksen kuvaus. Kilpailun tuloksiin ja tuomariston linjauksiin paneudutaan yleisesti ja osa-alueittain. Lopuksi työssä kerrotaan kilpailun palautuksen ja myös ratkeamisen jälkeen jatkuneesta suunnittelutyöstä, ja esitellään lopullinen suunnitelma.

1. Lähtökohdat

Suunnittelualan sijainti

1.1 Tampereen taidemuseo

Tampereen taidemuseo on Suomen kolmanneksi vanhin taidemuseo. Toiminta aloitettiin nykyisessä museorakennuksessa vuonna 1931. Vuodesta 1974 museo on toiminut Pirkanmaan aluetaidemuseona. Museota ylläpiti aluksi Tampereen Taideyhdistys ry., mutta toiminta siirtyi Tampereen kaupungin hallintaan vuonna 1985. Nykyään museo on osa Tampereen kaupungin museotointa.

Tove Janssonin alkuperäisteoksia esittelevä Muumilaakso sekä Tampereen Nykyaiteen museo toimivat hallinnollisesti Tampereen taidemuseon alaisuudessa. Museo järjestää säännöllisesti näyttelyitä myös omien tilojensa ulkopuolella, kuten Tampere-talossa ja Finlaysonin kortteleissa.

Taidemuseon kokoelmat käsittävät yli 14 000 teosta lähes 2000 taiteilijalta. Tampereen taidemuseon, Nykyaiteen museon ja Tampereen kaupungin kokoelmat muodostavat yhdessä Suomen toiseksi suurimman julkisen taidekokoelman. Pääosa kokoelmista on kotimaista taidetta 1800- ja 1900-luvuilta. Kokoelmissa on myös paikallista taidetta, Mitalitaiteen Killan mitali- ja kolikkokokoelma ja nykytaidetta. Museolla on kokonaisuus Vuoden nuori taiteilija -näyttelyistä hankittua taidetta.

Museon tavoitteena on esitellä taidehistoriallisia teemoja ja nykyaiteen ilmiöitä kotimaaisessa ja kansainvälisessä kuvataiteessa. Tällä hetkellä omien kokoelmien näyttelyille ei ole pysyviä tiloja, eivätkä kokoelmat ole olleet esillä säännöllisesti. Museota voidaan pitää yleistaidemuseona, jonka toiminnassa on mukana taidekasvatuksellinen näkökulma. Nykyinen taidemuseorakennus soveltuu perinteisten taidemuotojen esitlemiseen, mutta esimerkiksi video- tai äänitaiteen esittämiseen ei ole tiloja. Rakennuksessa ei myöskään ole juurikaan varastotiloja, työskentelytiloja tai luentotiloja.¹

Taidemuseon rakennukset

Museo toimii nykyisellään vanhassa kruununmakasiinissa, joka on valmistunut vuonna 1838. Kruununmakasiinit olivat autonomian aikana rakennettuja viljavarastoja, joihin kerättiin osuus viljelijöiden maksamasta kruununverosta viljassa. Rakennuksen alkuperäiset suunnitelmat on allekirjoittanut tuolloin Yleisten rakennusten intendentinkonttorin intendenttinä toiminut C. L. Engel, jota työssä avusti A. W. Arppe. Rakennuksen tiilisen rungon sisään valmistui alun perin yhteensä kaksitoista keskenään samanlaista viljavarastoa kahteen kerrokseen. Viljalaarien hirsirunkoiset lautaseinät olivat irti ulkoseinien muurauksesta. Rakennuksen keskellä kulki leveä käytävä ja sisäänkäyntiä vastapäisessä päädyssä oli puinen porras toiseen kerrokseen ja ullakolle. Rakennuksen pohjamuoto on neliö. Makasiini seisoo luonnonkivisen perustuksen päällä, ja siinä oli alkujaan tuulettuva alapohja.

Rakennuksen julkisivut suunniteltiin symmetrisiksi pääsisäänkäynnin pilasteriaihetta ja arkkitraavia lukuun ottamatta. Kaikki julkisivut on jaettu kolmeen osan kaksoispilastereilla, joiden yläosat kääntyvät yksinkertaistetuksi arkkitraaviksi. Rapattu karniisi liittää palkiston loivaan peltiseen telttakattoon, jonka huipulla on lanterniini. Ikkunat on aseteltu ajan tyylin mukaisesti symmetrisesti, vaikka suurin osa niistä rajoittui valaisemaan ainoastaan tiiliseinän ja viljalaarien välistä kapeaa kuilua. Ratkaisu osoittaa eräänlaista varhaista muunteluajattelua, koska laarien purkamisen jälkeen ikkunattomuus olisi vaikeuttanut rakennuksen käyttöä. Rakennuksessa on tietävästi Tampereen vanhin säilynyt punatiilijulkisivu.² Rakennuksen yksinkertainen ja kurinalainen ilme kertoo arkisesta käyttötarkoituksesta. 1920-luvun tiiliklassismi on saanut vaikutteita ajan julkisesta tiiliarkkitehtuurista. Ilmeeltään läheisenä esimerkkinä voidaan mainita Väinö Vähäkallion suunnittelema Haagan Elanto vuodelta 1927, eräänlainen vilja-aitta sekin.

Muutos taidemuseoksi

Tampereen taideyhdistys oli perustettu vuonna 1898, ja sen kartuttamia taidekokoelmia esiteltiin pääasiassa Tampereen kaupungin omistamassa Näsilinnassa, joka oli alun perin rakennettu von Nottbeckin teollisuussuvun palatsiksi. Rakennuksessa avattiin myöhemmin Hämeen museo, ja taideyhdistys alkoi etsiä toiminnalleen uusia tiloja.

Museon tulevaisuudesta käytiin julkista keskustelua, ja Aamulehti huomioi huhtikuussa 1927 vanhan viljamakasiinin mahdollisena museon toimitilana. Makasiini oli tuolloin Puolustusvoimien omistuksessa. Tampereen taideyhdistys teki monien vaiheiden jälkeen syyskuussa 1927 Puolustusministeriön kanssa sopimuksen rakennuksen muuttamiseksi taidehalliksi. Muutossuunnitelmat teki arkkitehti Hilja Gestrin, joka toimi myös Taideyhdistyksen johtokunnassa ja rahastonhoitajana. Suunnittelutyössä avustajana toimi taiteilija Gabriel Engberg.

Muutostöiden yhteydessä vanhan kruununmakasiinin puurakenteiset viljalaarit, välipohjat ja porras purettiin. Uusi pääporras rakennettiin rungon keskelle, ja se toimii hyvin hallitsevana elementtinä rakennuksessa: kaikki tilat sijoittuvat portaan ympärille. Rakennukseen tehtiin uusi teräsbetonirakenteinen välipohja. Molempiin kerroksiin sijoitettiin näyttely- ja toimistotiloja. Pääkerroksessa portaan taakse rakennettiin pakkaushuone ja wc-tiloja. Kummassakin kerroksessa oli viisi näyttelysalia. Toisessa kerroksessa oli lisäksi suuri veistoshalli ja kanslia. Porrasaukon ympärille rakennettiin betoniset penkit. Salien välisissä seinissä ei ollut ovia, ainoastaan monumentaaliset aukot.

Vanhoja ulkoseinien ikkuna-aukkoja muokattiin ja asennettiin kaksilasiset, jakopuitteettomat ikkunat. Jälleen osa ikkunoista jäi peittoon, koska näyttelytiloihin haluttiin riittävästi yhtenäisiä seinäpintoja. Samalla lanterniinia suurennettiin professori Carolus Lindbergin ehdotuksesta.³

Erill israkennus

Muutostöiden yhteydessä Hilja Gestrin suunnitteli vahtimestarin asunnon tontin luoteiskulmaan. Museon päärakennukselle alisteinen rakennus toimi asuntona vuoteen 1979 saakka, ja sen jälkeen museon toimistona. Rakennuksessa on yksi kerros ja kellari, johon rakennettiin museokokonaisuuden lämpökeskus. Julkisivut ovat rapattua ja maalattua tiiltä, vesikatteena on vastaava maalattu peltikatto kuin päärakennuksessa.⁴

Myöhempiä muutoksia ja korjauksia

Vuonna 1979 vahtimestarin asunto muutettiin toimistotiloiksi. Rakennukseen tehtiin vähäisiä tilamuutoksia ja rakennettiin uusi keittiö. Museorakennuksen toiseen kerrokseen rakennettiin tauluvarasto vanhan kanslian paikalle. Myös yksi näyttelyhuoneista muutttiin varastoksi.

Museotoiminnan kasvaessa tilojen laajennuksen tarpeellisuus oli käynyt ilmeiseksi. Museorakennus nähtiin jo 1970-luvun lopulla rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti niin merkittävänä, että laajentaminen päätettiin tehdä kellarin suuntaan. Kellariin tehtiin suuri näyttelytila, ja osa päärakennuksessa sijainneista aputiloista siirrettiin laajennukseen. Museorakennuksen pääaula muutettiin näyttelytilaksi, kun vaatesäilytykselle löytyi uudet tilat pääportaan juurelta. Näyttelytiloissa tehtiin tilamuutoksia ja vanhat väliseinät korvattiin uusilla kotelorakenteisilla seinillä. Muutokset lisäsivät näyttelysalien muunneltavuutta. Hankkeen yhteydessä toteutettiin myös hissi pääportaan viereen. Pintamateriaaleja ja väritystä yksinkertaistettiin. Pääkerroksen lattiaan tehtiin uusi vuolukivilaatoitus, ja kellarin lattia tehtiin travertiinista. Toisen kerroksen näyttelytiloihin tuli tammiparketti.

Erill israkennuksen yhteyteen tehtiin uusi porrashuone, ja kellarin tiloja muokattiin. Samalla toteutettiin maanalainen yhteys päärakennukseen kellarin näyttelytilojen kautta. Kellariin sijoitettiin myös teknisiä tiloja, varastoja ja yleisötiloja. Pihalle tehtiin katsomorakennelma. Hanke valmistui vuonna 1984.

Vuonna 2000 kellarin näyttelytilan kattoon puhkaistiin valoaukko ja päärakennukseen tehtiin kevytrakenteinen varatieporras.⁵

Museorakennus ja vanha asuinrakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-3.

¹ Kilpailuohjelma, s. 20

² Kilpailuohjelma, s. 14; Hirvikallio 2016, s. 6-8

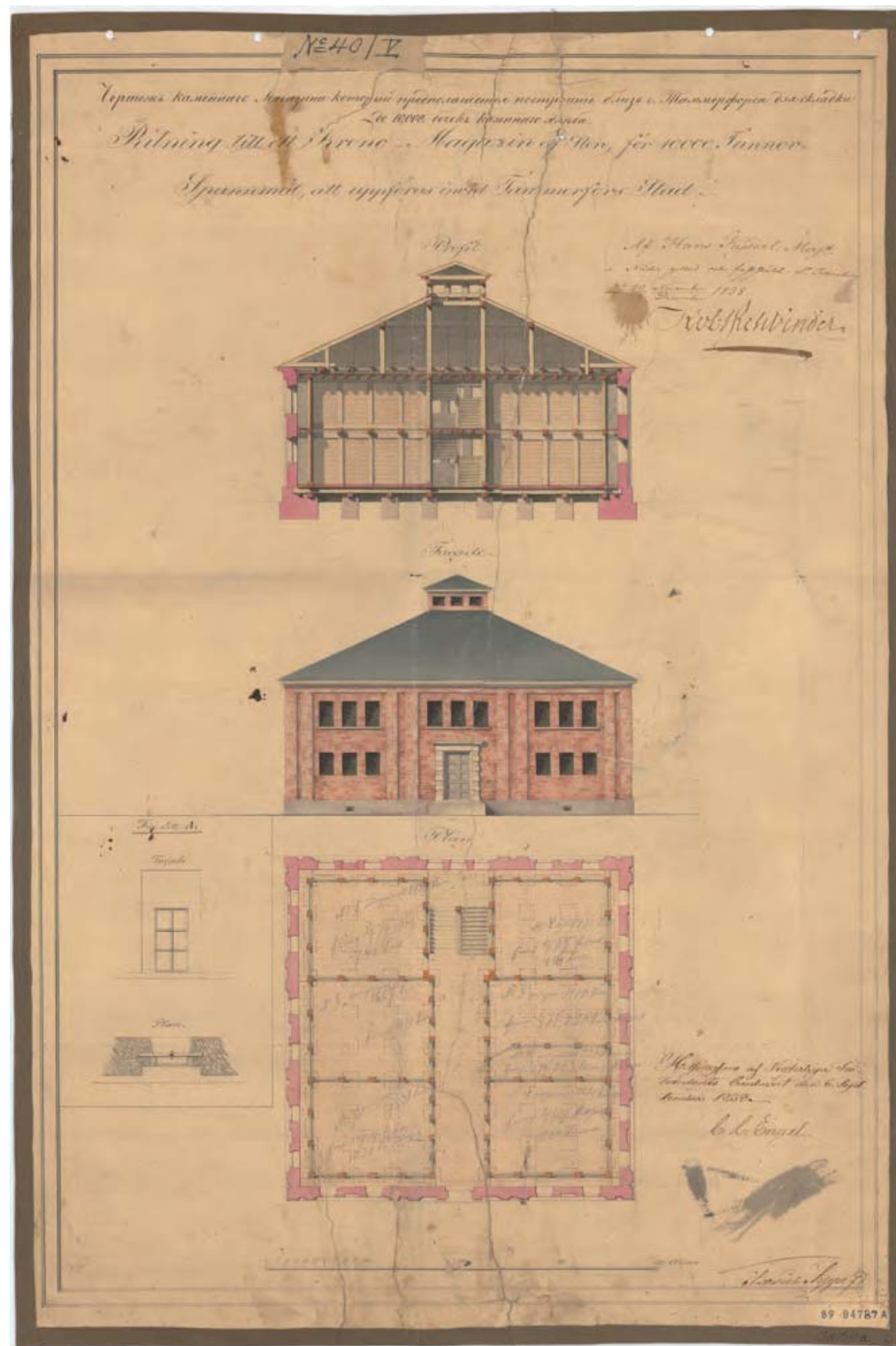
³ Hirvikallio 2016, s. 9

⁴ Kilpailuohjelma, s. 15

⁵ Hirvikallio 2016, s. 12-15

Vanha museorakennus

Museorakennuksen alkuperäiset suunnitelmat, rakennushistoriaselvitys

Rakennus ennen museoksi muuttamista rakennushistoriaselvitys

ErillISRakennus

1.2 Kilpailun taustaa

Museon toiminta on tällä hetkellä pitkälti hajautettuna eri toimipisteisiin. Samaan aikaan museolla ei ole tiloja pitää esillä suuria kokoelmiaan. Nykyinen vaatimaton museorakennus ei vastaa nykyisiä tilallisia vaatimuksia. Tampereen museotoimen tavoitteena on lisätä museon vetovoimaa ja tunnettua vaikuttavan arkkitehtuurin ja taidekokoelmien kautta.⁶ Museon tavoitteena on lisäksi kasvattaa ja keskittää toimintansa ja henkilökuntansa saman katon alle. Hanke pohjautuu Tampereen kaupunkistrategian 2025 toimenpiteisiin vuosina 2014-2017, joiden yhtenä tavoitteena on museoiden vetovoiman lisääminen⁷. Kaupunki on sitoutunut hankkeessa tukemaan taidemuseoiden vahvuuksia ja tilaratkaisujen kehitystä.

Tampereen alue on kehittymässä monella osa-alueella. Kaupungin tavoitteena on täydentää ja tiivistää kaupunkirakennetta lisärakentamisella. Keskustan alueelle on tavoitteena rakentaa asuntoja 15 000 uudelle asukkaalle vuoteen 2030 mennessä. Kaupunki on päättänyt marraskuussa 2016 raitiotien rakentamisesta, ja ensimmäisen vaiheen rataosuus lähtee Pyynikintorilta taidemuseon eteläpuolelta. Taidemuseon aluetta halutaan kehittää kulttuuri- ja tapahtumakeskittymänä, jota halkomaan on suunniteltu urbaania virkistysreittiä Särkänniemestä Pyynikille saakka. Kilpailutehtävään on varsin perustellusti sisällytetty ideasuunnitelman laatiminen Pyynikintorin ja museota ympäröivän alueen kehittämisestä julkisena kaupunkitilana.⁸

1.3 Alueen historia ja ympäristö

Taidemuseon ympäristö

Tampereen taidemuseo sijaitsee Amurin alueen eteläosassa ja Pyynikinrinteen pohjoispuolella. Museon eteläpuolitse kulkee vilkkaasti liikennöity Pirkankatu, joka toimii alueen pääkokoojakatuna. Museo sijaitsee kaupungin läntisessä keskustassa, ja Keskustori sijaitsee likimain kilometrin päässä museon tontista. Taidemuseon yhteydessä on kaksi pienehköä viheraluetta: Taidemuseonpuisto ja Kelloplaani. Pirkankadun eteläpuolella sijaitsevat vanhat aukiot Pyynikintori ja Heinätori, sekä Heinäpuisto, joka on tällä hetkellä pitkälti pysäköintikäytössä. Alue on puistomainen ja rehevä, ja komeat puurivistöt reunustavat monia keskeisiä kulkuväyliä.⁹ Taidemuseon alueen pohjoispuolella sijaitsee Amurin alue, joka rakennettiin työväestön asuinalueeksi pääosin 1860-luvulla. Lähes koko alueen puutaloista koostuneet umpikorttelit purettiin 1970- ja 80-luvuilla, ja rakennuskanta korvattiin jopa seitsemänkerroksisilla kerrostaloilla. Puretusta Amurista muistuttaa alueen asemakaava ja liikennealueet. Tontit noudattavat edelleen vanhojen umpikorttelien rajoja ja kadut ovat entisillä paikoillaan. Taidemuseon pohjoispuolella on yksi säästynyt puutalokortteli, joka toimii nykyään työläismuseona.¹⁰

Pyynikin alueella kulki maantie jo keskiajalla. Tie kulki Turkuun ja Vaasaan saakka, ja sen ympärillä oli Tammerkosken kylän yhteisiä niittyjä ja metsää. Tampereen kaupunki perustettiin vuonna 1779 minkä jälkeen alueen yhteismaiden ja kaavoitettujen tonttien väliin perustettiin viljelypalstoja yhteiseen käyttöön. Alueen keskelle muodostui markkinapaikka, jota kutsuttiin Plassiksi. Markkinoilla käytiin hevoskauppaa ja myytiin heiniä sekä muita viljelystuotteita. Plassilla järjestettiin myös muita tilaisuuksia, kuten juhlia, urheilukilpailuja ja luistelua. Plassi käsitti nykyisen Pyynikintorin, Heinätorin, läheisen konservatorion tontin ja nykyisen uimahallin edustan. Nykyään taidemuseona toimiva viljamakasiini oli pitkään alueen ainoa rakennus, kunnes vuonna 1914 Heinätorin laidalle rakennettiin vaakahuone heinien punnitsemista varten.

Tampereen kaupunginarkkitehti Lambert Pettersson laati koko kaupunkia laajentavan ruutukaavan vuonna 1896. Kaavassa Pyynikin alueen keskellä sijaitsi Aleksanterintori, jota ympäröivät ruutukorttelit. Alueen järjestelyihin liittyen koettiin kuitenkin nopeasti muutostarpeita. Tampereen kaupungin kaunistuskomitea suositteli alueen suunnittelusta järjestettäväksi kilpailua, joka toteutui vuonna 1903. Voittajaksi vahvistettiin arkkitehti Lars Sonckin kilpailuehdotus, joka poikkesi täysin aiemmasta ruutukaavasta. Kaavan lähtökohtana

toimivat luonnonmuodot ja se noudatti englantilaisen puutarhakaupungin ihanteita. Ehdotuksessa näkyi myös itävaltalaisarkkitehti Camillo Sitten vaikutus ja ajatukset orgaanisesta ja epäsäännöllisestä kaupunkirakenteesta. Sonckin ehdotuksessa kortteleihin muodostui mielenkiintoisia näkymiä ja aukioita ilman ruutukaavoitusta luonnehtivia luotisuoria linjoja. Kaavan keskeisenä osana oli epäsäännöllisen muotoinen aukio, Pyynikintori. Sonck sai toimeksiannon kaavan lopullisesta suunnittelusta ja kaava vahvistettiin vuonna 1908.

Kaupunginarkkitehti Bertel Strömmer päivitti Lars Sonckin kaavaa vuosina 1921 ja 1927. Alueelle oli aiemmin rakennettu lähinnä hirsirakenteisia pientaloja. Pyynikintorin ympäristön klassistiset 5- ja 6-kerroksiset kerrostalot rakennettiin 1920-luvun lopulla ja aukion keskiakselin päätyyn nousi Tampereen lyseon rakennus vuonna 1935. Pääosa alueen rakennuskannasta on rakennettu tämän jälkeen.¹¹

Keskeinen Pyynikintori sijaitsee mielenkiintoisella kohdalla erilaisten kaupunkirakenteiden rajapinnassa. Ympäristöstä on löydettävissä lukuisia kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin ilmiöitä. Alueen eteläpuolella Pyynikinharjun laidalla kaupunkirakenne on puutarhamaisen väljää, ja rakennukset ovat pääosin korkeintaan kaksikerroksisia puuhuviloita. Pyynikinharju on maisemaa hallitseva elementti ja suojeltu rakentamiselta. Pyynikintorin ympärillä kohoavat kerrostalot ovat muuta kaupunkirakennetta korkeampia, ja muodostavat osittain kaupunkimaisia umpikortteleita. Paikoin alueen ilme on kuin Etu-Töölön kivikaupungista. Umpikorttelien kehitys jäi kuitenkin kesken, kun rakentamisen määrän kasvu viivästyi. Pohjoisemmassa purettujen työläiskorttelien alueella lähiömäiset kerrostalot seisovat pääosin keskellä tontteja eivätkä muodosta kunnollista vaikutelmaa kaupungista.

Suunnittelualue ja laajennuksen tontti

Kilpailuohjelman suunnittelualue käsittää varsinaisen taidemuseon alueen lisäksi Heinätorin, Pyynikintorin ja Amurin työläismuseokorttelin alueen. Laajennuksen tontti sijaitsee vanhan museorakennuksen tontin länsipuolella. Paikalta on purettu koko tontin käsittänyt puutalokortteli, josta on jäljellä puustoa tontin keskellä. Tontti avautuu eteläpuoleltaan suoraan Puutarhakadun ja Kelloplaanin puiston yli Pirkankadulle ja Pyynikintorille. Tontille avautuu näkymiä Pyynikintorin suunnasta sekä kaukaa Pirkankadulta keskustan suunnasta katsottuna.

Pyynikintori 1930-luvulla

⁶ Kilpailuohjelma, s. 3

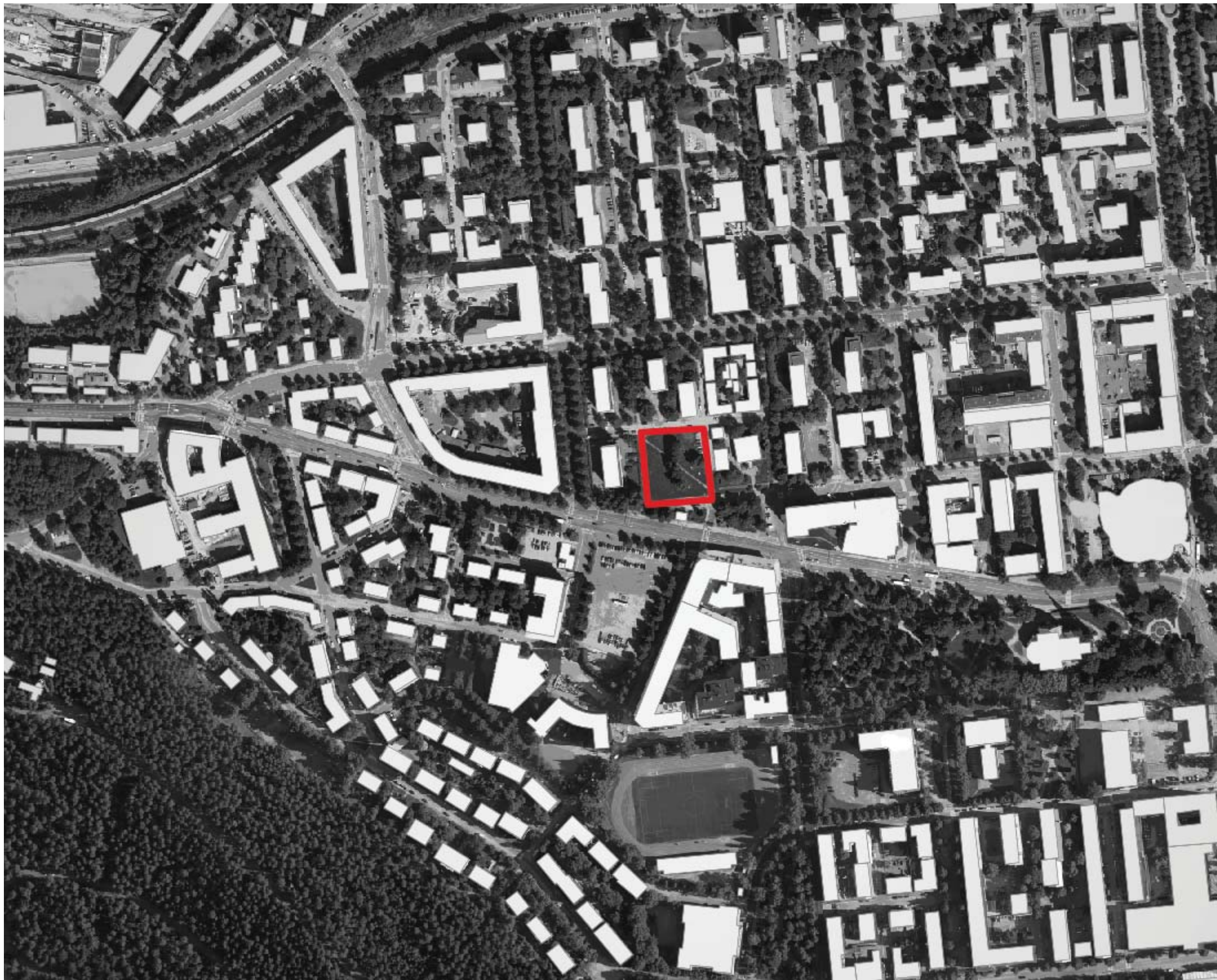
⁷ Tampereen kaupunkistrategia 2025

⁸ Kilpailuohjelma, s. 8

⁹ Kilpailuohjelma, s. 9

¹⁰ Seppänen et al. 2012, s. 50-55

¹¹ Leskinen 1998, s. 20, 109, 115; Seppänen et al. 2012, s. 54; kilpailuohjelma, s. 10-12

Rakeisuuskaavio, suunnittelualue rajattu punaisella

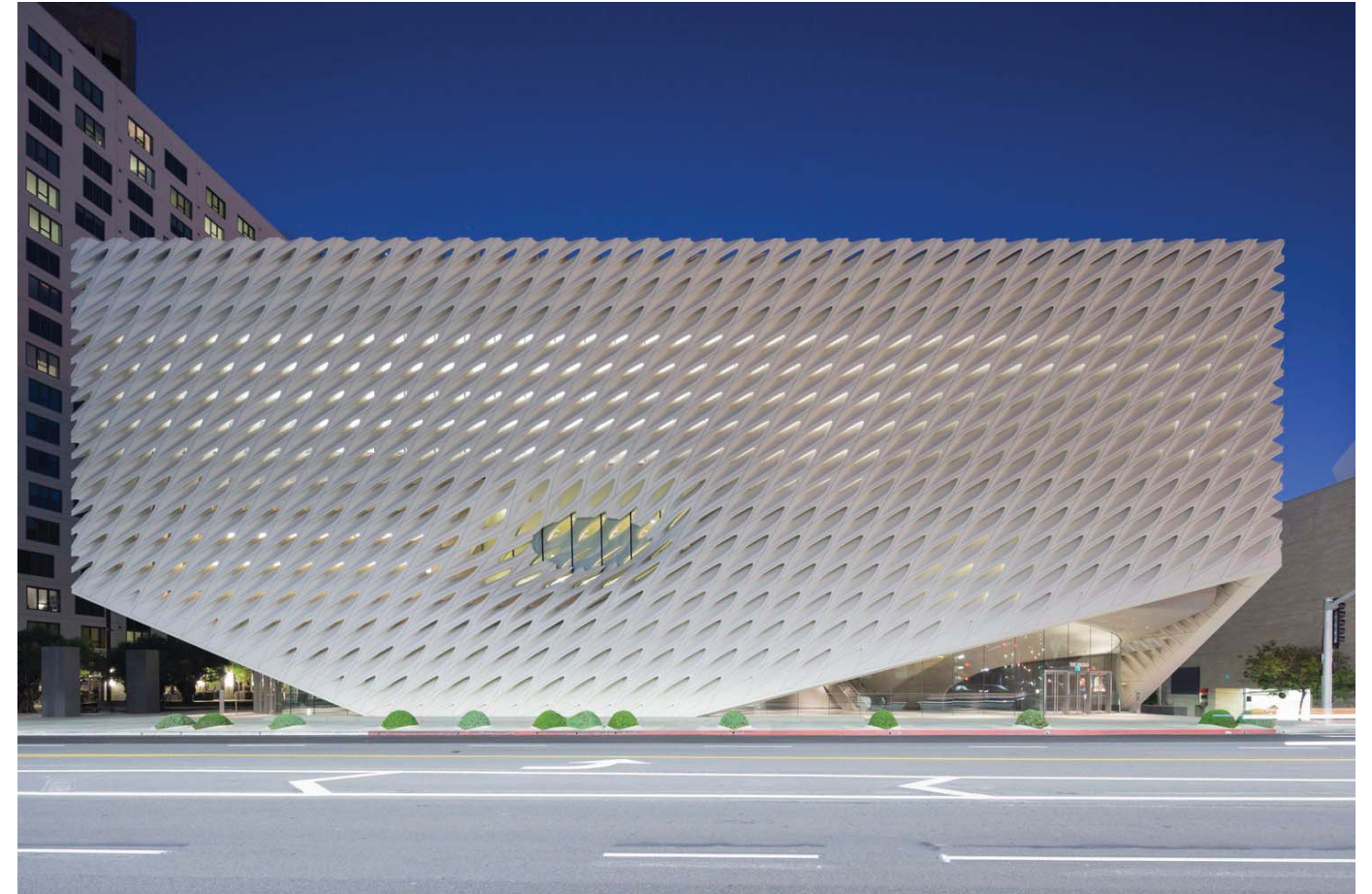

Kuvia tontista ja suunnittelualueesta

1.4 Referenssikohteita ja huomioita museoarkkitehtuurista

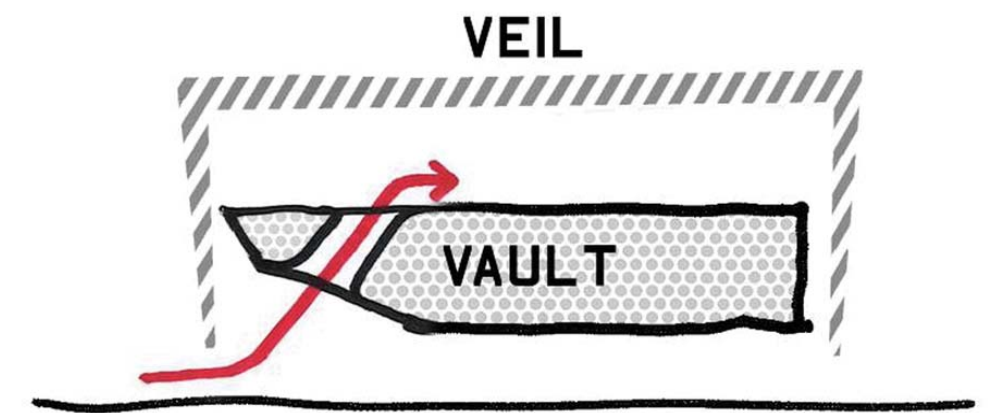
Museosuunnittelun keskipisteessä ovat näyttelytilat ja näyttelykierto. Museot ovat julkisia rakennuksia, ja nimenomaan museokäyttöön suunnitelluilta rakennuksilta odotetaan usein jollain tavalla tavallisuudesta poikkeavaa arkkitehtuuria. Museorakennukset ovat kirkkojen lisäksi yksi harvoista rakennustyypeistä, joissa yleisesti sallitaan hyvinkin pitkälle viety kokeellisuus. Tällöin kuitenkin saatetaan viedä huomiota taiteelta, jota varten museot on rakennettu. Kävijöiden taidekokemus saattaa jäädä irralliseksi liian osoittelevissa tai itsessään huomattavissa tiloissa. Merkkirakennus toimii tietysti itsenäisenä taideteoksena ja saattaa tuoda kävijöitä museoon, mutta onko se tarkoituksenmukaista taiteen kannalta? Käytävämäiset näyttelytilat saavat aikaan kävijöissä luonnollisen halun päästä eteenpäin, jolloin keskittyminen saattaa herpaantua. Pyrkiminen täyteen yleispätevyyteen tyhjentämällä näyttelytilat kaikesta ylimääräisestä ei välttämättä myöskään toimi taidekokemuksen eduksi. Suuret, tyhjät hallimaiset tilat eivät ole kovin kutsuvia, eikä yleisö välttämättä koe itseään tervetulleeksi tilaan. Mahdollisuus keskittyä taiteeseen vaatii sen, että katsoja on valmis viettämään aikaa näyttelytilassa. Museorakennusten ja erityisesti näyttelytilojen ratkaisu todellisen tarpeen mukaisesti vaatii toimivaa vuoropuhelua suunnittelijoiden ja tilaajan kanssa.¹² Museosuunnittelussa oman haasteensa luo se, että taidemuotojen kehitystä voi vain arvailla. Vanhat monumentaaliset taidemuseot ovat nykyään jääneet useasti ainoastaan perinteisten taidemuotojen esittelytiloiksi. Kuinka suunnittelussa voidaan varautua tulevaisuuteen siten, että tilat ovat myös tulevaisuudessa käyttökelpoisia eivätkä rajoita taidemuotojen monimuotoisuutta?

1.

The Broad, Diller Scofidio + Renfro
Los Angeles, 2015
11150 m²

The Broad -museon konsepti on yksinkertainen: hunttu ja holvi. Rakennuksessa on sisäkkäisiä tiloja ja ylimässä kerroksessa ollaan katolla, mutta kuitenkin katon alla. Museorakennus on poikkeus alueen muuten yksitoikoisessa kaupunkikuvassa.

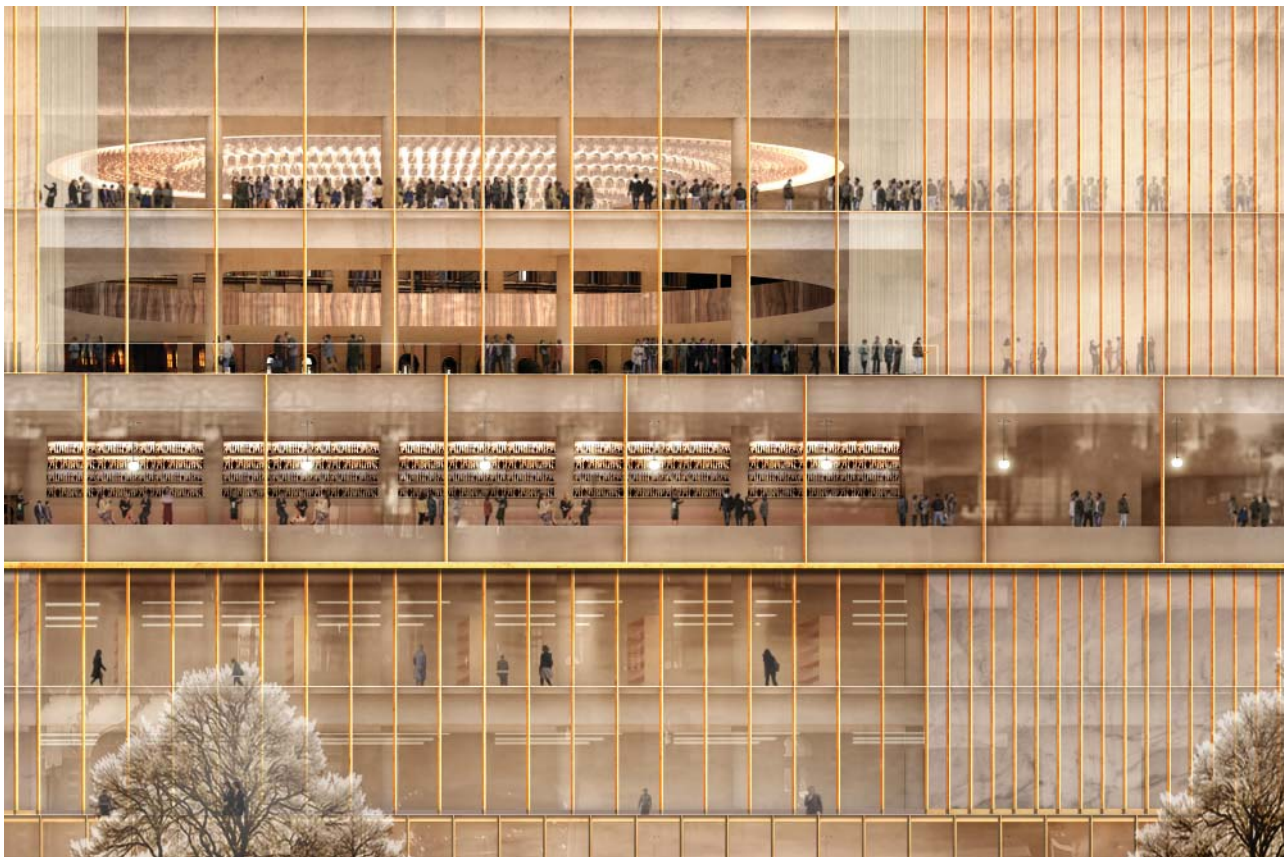
2.

12 Evon 2017, s. 65-66; Macleod 2005, s. 9-11

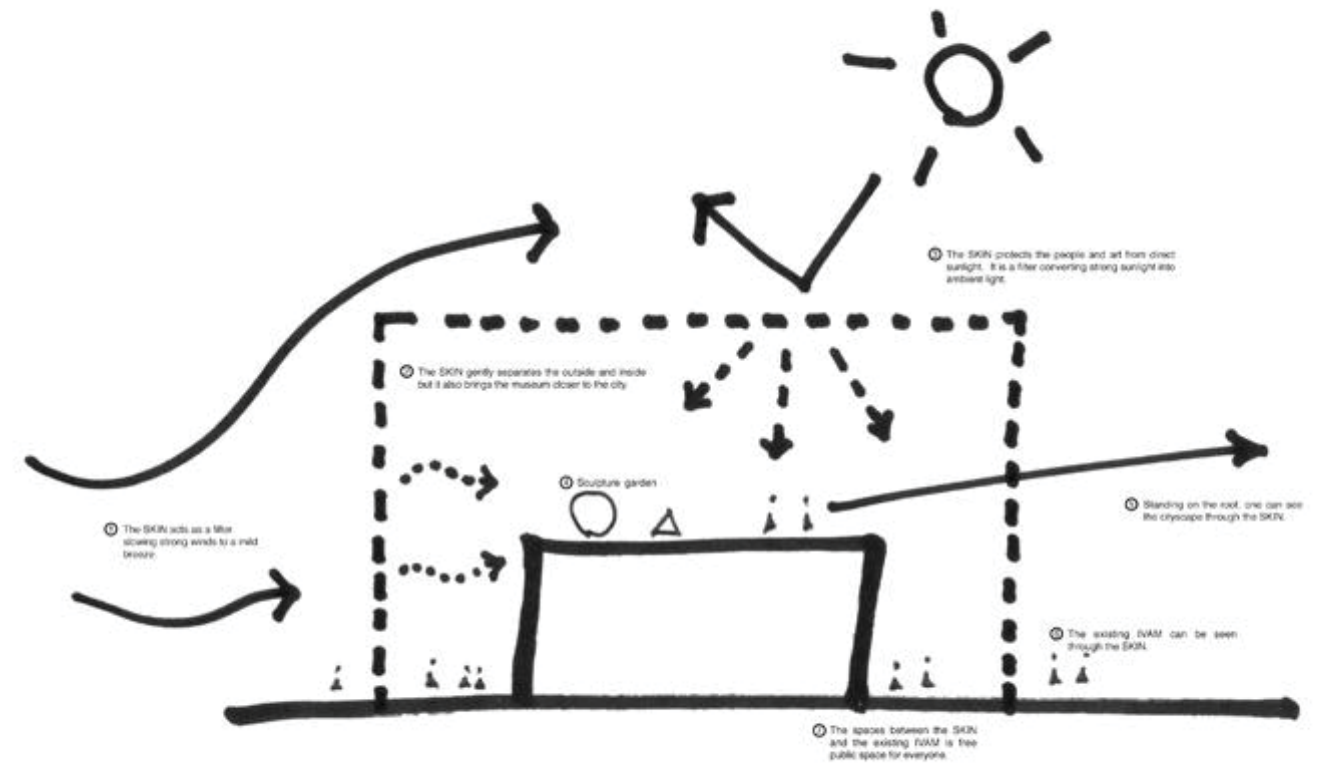

Nobelhuset, David Chipperfield
Los Angeles, kilpailu 2014
2400 m²

David Chipperfieldin voittoisa kilpailuehdotus on läpikuultava laatikko vesialueen reunalla. Rakennuksen liikennetilat kiertävät toimintaa, ja sisätiloihin on selkeä yhteys ulkopuolelta. Materiaalit ovat pehmeitä. Perusratkaisusta johtuen rakennukseen muodostuu erilaisia kulku- ja oleskelutiloja joka kerrokseen.

3.

5.

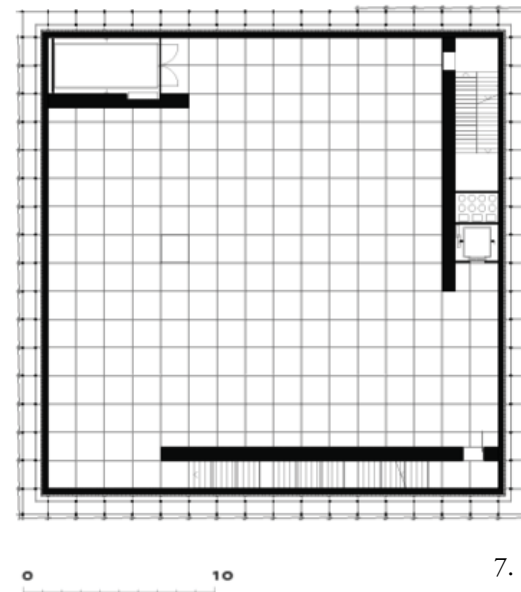
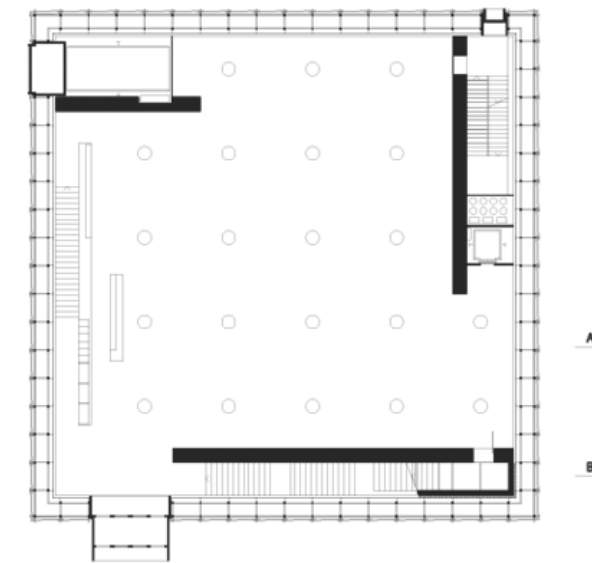
6.

IVAM, laajennus, SANAA
Valencia, ehdotus 2014
8000 m²

SANAA:n ehdotus IVAM-museon laajennukseksi on konseptiltaan sukua The Broadille. Rakennuksen keskiössä on joka suunnasta ympäröity tila, jonka päälle on laskettu huntumainen rakennelma. Muodostuu tila tilassa ja mielenkiintoisia tekemisen paikkoja.

8.

7.

Kunsthhaus Bregenz, Peter Zumthor
Bregenz, 1997
2000 m²

Museossa keskeisenä elementtinä on näyttelytila. Tilat ovat avaria ja muunneltavia, eikä niiden keskellä ole väliseiniä tai pilareita. Koko rakennus on kuin yksi suuri näyttelytila, jota huntumainen julkisivu kiertää. Sisätilat hahmottuvat ulkopuolelle lasisen kaksoisjulkisivun läpi.

10.

Book Mountain, MVRDV
Spijkenisse, 2012
9300 m²

MVRDV:n suunnittelema kirjasto näyttäytyy ulkoa arkkityyppisenä hollantilaistalona. Ulkokuori ei kuitenkaan kerro kaikkea, sillä rakennuksen sisällä nousee kirjojen vuori. Kirjaston asiakas- ja lainaustilat on sijoitettu vuoren rinteille, kun suljetummat ja henkilökunnan tilat on kätkeyty vuoren onkaloihin. Sisätiloihin muodostuu mielenkiintoinen tilasarja, jonka voi kokea kiipeämällä vuoren huipulle.

9.

2. Suunnittelukilpailu

HUONETILOOHJELMA, TAMPEREEN TAIDEMUSEO

7.12.2016

LAAJENNUKSEEN SEKÄ NYKYISIIN

MUSEORAKENNUKSIIN SIOITETTAVAT TOIMINNOT

	neliöt	määrä	hym²	huomioita
AULAPALVELUT			536	
sisääntuloaula	190	1	190	museon pääsisäänkäynti, hissyhteys ylempiin kerroksiin
lipunmyynti	20	1	20	
työskentelytila	12	1	12	asiakaspalveluvastaava
museokauppa	100	1	100	
myymälän välivarasto	20	1	20	myymälän yhteydessä
vaatesäilytys	30	1	30	
WC-tilat N	24	1	24	
WC-tilat M	24	1	24	
WC-tilat, inva + lastenhoito	6	1	6	
kahvipiste	20	1	20	yhden hlön hoitama rajattu tila, voi olla myös kaupan yhteydessä
tarjoilukeittiö	12	1	12	mm. avajaisstarjoilu
aulatilat vanhassa museorakennuksessa	78	1	78	virt. museon nykyiset tilat
KOKOUSTILAT			240	
monitoimitila	200	1	200	tasalattia, esiintymislava
aputilat	20	1	20	
tuolivarasto	20	1	20	
NÄYTTELYTILAT			2830	
kokoelmanäyttelyiden tilat	950	1	950	sijoittuminen esim. nykyisiin tiloihin, toiminta ks. kilpailuohjelma
tauluvarasto vanhassa museorakennuksessa	50	1	50	virt. museon nykyiset tilat
vaihtuvien näyttelyiden tilat	1000	1	1000	toiminta ks. kilpailuohjelma, useita tiloja / jaettavissa, asennuslattia
mediatila	200	1	200	esitystila, ääneneristys, asennuslattia, akustiikka
aluetaidemuseon näyteikkuna	20	1	20	kuntia kiertävät näyttelyt/myös säilytystila, kuljetuslaatikot 1x2m
käsittelytila	120	1	120	näyttelytilojen yhteydessä, huoltoyhteys ks. seuraavat tilat
säilytystila	80	1	80	mm. kuljetuslaatikot
varastotila	40	1	40	työkalut, AV- ja valokalusto, työpiste AV-sisällön työstöön
tasaantumistila	180	1	180	yhteys lastaustilaan ja säilytystilaan
lastaustila	180	1	180	sisätila, kuorma-autolle 12m ja pakettiautolle tilaa rinnan
tavarahissi	10	1	10	lev. 3 m, syv. 5 m ja korkeus 3 m, kantavuus >2000 kg, kulkuväylien mitoituksessa huomioitava kuljetuksen vaatima tila > 3x3m
TOIMISTOTILAT JA KIRJASTO			465	
johtaja	15	1	15	sis. neuvottelutilan
toimistotilaa	9	23	200	toimistotilat 23 hlö samanaikaiseen työskentelyyn, sis. henkilökunnan käsikirjasto, mikäli ei lähellä tutkijakirjastoa
kokoushuone	40	1	40	
kokoushuone	20	1	20	
taukotila/ keittiö	40	1	40	yhdistettävissä edelliseen
kopiointi yms.	10	1	10	
varasto	20	1	20	
sosiaalitilat N & M	20	2	40	sis. suihkut ja pukukaapit
WC-tilat	10	2	20	
tutkijakirjasto ja -työtila	60	1	60	
MUUT			147	
siivous		3	21	siivouskeskus ja kerroskomerot 2kpl
jäte	20	1	20	
muut tilat vanhassa museorakennuksessa	106	1	106	virt. museon nykyiset tilat
museon nykyisissä tiloissa hym²			1256	virt. museon nykyiset tilat
laajennuksen tiloissa hym²			2962	
kaikki yhteensä hym²			4218	
porrashuoneet, tuulikaapit, käytävätilat yms.			435	laskennallisesti noin 10% kokonaispinta-alasta
laajennuksen bruttoala-arvio brm², jos nykyisten tilojen bruttoala	e= 1,5		4887 2047	sisältäen lämmönjakohuoneen 15 m², sähköpääkeskuksen 12 m², tele-tilan 8 m² ja tekniset tilat 500 m²
nykyinen museorakennus ja laajennus yhteensä brm²			6934	tarvittava rakennusoikeus n. 7000 kem²

VSS 2% kerrosalasta, normaaliajan käytössä väestönsuojaan sijoitetaan yllä olevan tilaohjelman mukaisia tiloja, esim. sosiaali- tai varastotiloja

TILALUETTELO, TAMPEREEN TAIDEMUSEO, NYKYISET TILAT

tiloihin sijoitettavat toiminnot virt. huonetilaohjelma

NYKYINEN PÄÄRAKENNUS

	neliöt	määrä	hym²	huomioita
AULAPALVELUT			78	
sisääntuloaula	36	1	36	
vaatesäilytys	20	1	20	
valvomo	21	1	21	
WC-tila	1	1	1	
NÄYTTELYTILAT			1003	
näyttelytilat kellari	368	1	368	
näyttelytilat 1. kerros	181	1	181	
näyttelytilat 2. kerros	397	1	397	
tauluvarasto	57	1	57	
MUUT			106	
varastot	58	1	58	
sosiaalitilat N & M	10	2	20	
WC-tilat	10	2	20	
siivous	8	1	8	
kaikki yhteensä hym²			1187	
porrashuoneet, tuulikaapit, käytävätilat yms.			129	
ERILLISRAKENNUKSEN NYKYISET TILAT	neliöt	määrä	hym²	huomioita
eteinen	8	1	8	
WC	2	1	2	
toimisto	8	1	8	
toimisto/kokoustila	36	1	36	
kahvihuone/kokoustila	15	1	15	
kaikki yhteensä hym²			69	
porrashuoneet, tuulikaapit, käytävätilat yms.			10	
museon nykyisissä tiloissa hym²			1256	

Kilpailuvaiheen tilaohjelma, kilpailuohjelma

2.1 Kilpailuohjelma ja sen tavoitteet

Kilpailuohjelman voi jakaa kahteen osaan: taidemuseon laajennuksen ja tontin suunnittelu sekä ympäröivien alueiden kehittäminen ja täydennysrakentamisen ideointi. Tässä diplomityössä suunnittelu on rajattu taidemuseon laajennuksen ja tontin järjestelyihin.

Laajennuksen rakentamisen jälkeen näyttelyt tulevat jakautumaan kahteen rakennukseen, joiden välinen yhteys on keskeinen lähtökohta suunnittelulle. Vanhaan museorakennukseen on tarkoitus sijoittaa omien kokoelmien näyttelytiloja perinteisille taidemuodoille.

Kilpailuohjelmassa museokokonaisuuden pääsisäänkäynti määrättiin sijoitettavaksi laajennukseen, ja kulku vanhaan museorakennukseen maan alle. Tilaohjelma oli jaettu neljään eri toimintoja käsittävään kokonaisuuteen: näyttelytilat, aulapalvelutilat, kokoustilat ja henkilökunnan toimisto- ja muut tilat.

Kilpailuohjelman hengestä oli löydettävissä vahva pyrkimys johonkin uuteen. Koska tulevaisuuden taidemuotojen fyysisiä ja muita olomuotoja ei voi tietää, tulisi tiloista tehdä mahdollisimman neutraalit ja monella tapaa muunneltavat. Laajennukseen tulisi sijoittaa näyttelyhalleja suurista pieniin, korkeista mataliin, pimeistä valoisiin, mediatiloista nopeasti vaihtuvien näyttelyiden tiloihin ja niin edelleen. Lisäksi eduksi nähtiin se, että tilat voitaisiin tarvittaessa yhdistää yhdeksi suureksi kokonaisuudeksi. Näyttelytoimintaa tukevien lastaus-, huolto- ja säilytystilojen tulisi sijaita joko näyttelytilojen yhteydessä tai tavarahissiyhteyden päässä. Näyttelytilojen osalta tilaohjelmasta tuli mieleen kaksi asiaa: muuntojoustavuus ja kaikkialle kaikkea.

Ohjelmassa painotettiin myös tiloja yleisön kohtaamiselle. Tilaohjelmaan sisältyi laaja sisäänkäyntitila aulapalveluineen, kahviloineen ja kauppoineen. Yleisön käyttöön tulisi lisäksi myös tasalattiainen monitoimitila erilaisia tilaisuuksia ja kokouksia varten. Tilat tulisi suunnitella siten, että niitä voitaisiin käyttää edustustiloina ja vuokrata ulkopuolisille museon aukioloaikojen ulkopuolella.

Laajennus toimisi myös museotoimen henkilökunnan toimitilana. Uusiin tiloihin oli muuttamassa yhteensä 30-40 henkilöä.

Suunnitteluratkaisujen tulisi pyrkiä energiatehokkuuteen ja elinkaariedullisuuteen. Ohjelmassa painotettiin myös kokonaisuuden helppohoitoisuutta, huollettavuutta ja ylläpidettävyyttä. Rakennus tullaan liittämään kaukolämpöverkkoon ja muihin verkostoihin, minkä mukaan tekniset tilat tulisi suunnitella. Näyttelytilojen olosuhdevaatimukset tulisi huomioida suunnittelussa. Muun muassa ilman kuivaus, kostutus ja tarve joidenkin tilojen tiiveydelle olivat jollain tasolla huomioitavia seikkoja.

Kilpailuohjelmassa ei varsinaisesti rajattu rakennuksen muotoa, korkeutta eikä materiaaleja muuten kuin yleisiltä ominaisuuksiltaan. Tavoitteena oli kuitenkin löytää kaupunkirakenteellisia ja rakennustaiteellisia arvoja kunnioittava innovatiivinen kokonaisuus. Suunnitelman tulisi olla toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja nykyistä kaupunkirakennetta eheyttävä.

2.2 Suunnitteluprosessi

Kilpailun suunnittelutehtävä osoittautui nopeasti haasteelliseksi. Suunnittelualueen kaupunkirakenne tarjosi monia suuntia suunnittelulle. Laaja, aikanaan kokonaisen vanhan työläiskorttelin käsittänyt tontti sijaitsee hyvin monimuotoisessa ympäristössä. Vanhan taidemuseon ja laajennuksen tontin ympäristön rakennuskanta käsittää rakennuksia 1830-luvulta aina 1980-luvulle saakka. Alue sijaitsee keskellä hyvin erihenkisiä kaupunkirakenteita, jotka muodostavat kukin yksilöllisen koordinaatistonsa. Lähtökohtien osoittamat laajat mahdollisuudet tuntuivat monipuolisuudessaan aluksi vapauttavilta. Pian kuitenkin ilmaantui vakava runsaudenpula. Tavoitteena oli suunnitella kaupunkikuvallisesti tunnusomainen monumentti, joka samalla kunnioittaa olevaa ja kehittyvää kaupunkia, jolla on vahva identiteetti. Ajattelin rakennuksen alusta lähtien monia elementtejä koostavana kappaleena, joka kuitenkin tuo oman lisänsä kaupunkirakenteeseen.

Vanha museorakennus seisoo irrallisena puistossa, eikä asetu mihinkään ympäristön koordinaatistoon. Laajennuksen pääasialliselle suuntaukselle listasin kolme vaihtoehtoa: Yhteys Vanhan puretun Amurin ruutukaavaan ja tontin eteläpuoliseen Puutarhakatuun, linjaus aluetta halkovan Pirkankadun ja 1920-luvun klassististen suorkortteleiden mukaan sekä ympäristöstä irrallinen vapaa sijoittuminen puistoon. Päädyin lopulta sijoittamaan rakennuksen keskelle tonttia Pirkankadun suuntaisesti. Näin laajennus muodostaa veljellisen pari vanhalle museorakennukselle, joka niin ikään on paikallaan hieman irrallisena elementtinä. Rakennus tulee hieman esiin naapureidensa linjasta olematta kuitenkaan liian tyrkyllyä Pirkankadun suuntaan. Rakennuksen pohjamuodoksi muodostui neliö, mikä korostaa yhteyttä vanhaan museorakennukseen. Poikkeaminen tontin koordinaatistosta antaa myös monipuolisia avoimia tiloja rakennuksen ympärille. Myös laajennuksen ja vanhan museorakennuksen välinen tila voidaan muokata tilallisesti mielenkiintoiseksi aukioksi, josta saadaan kutsuva yhteys museon pohjoispuolella sijaitsevaan Amurin työläismuseokortteliin.

Rakennuksen jännitteinen sijoittuminen tontille herätti kysymyksen julkisivujen käsittelystä. Vaikka ympäröivä rakennuskanta ja alueen identiteetti olisi helposti kallistanut ajatukset tiili- tai puumateriaalin suuntaan, halusin rauhoittaa rakennuksen olomuotoa. Päädyin käsittelemään julkisivut taitetun valkoisella rappauksella. Materiaali on suhteellisen ajaton, ja liittää laajennuksen läheisiin vaaleisiin suorkortteleihin ja purettujen työläiskortteleiden tilalle rakennettuihin elementtikerrostaloihin. Aukotus muodostui käytännössä tilojen sijoittumisen perusteella, mikä mielestäni jo ajatuksena tuntui sopivalta tavalta rikkoa valkean laatikon ankaraa ulkomuotoa.

Museorakennuksessa tärkeimpiä tiloja ovat näyttely- ja muut taiteen esillepanoon liittyvät tilat. Konseptitasolla ajateltuna mielsin näyttelytilat rakennuksen ytimeksi, ja muut tilat ydintä kiertäväksi kehäksi. Toisaalta halusin tehdä laajennukseen mahdollisimman suuren ja monikäyttöisen näyttelytilan, joka on jaettavissa siirrettävillä seinillä ja jossa on erikorkuisia vyöhykkeitä. Tällä tavalla mielestäni kilpailuohjelman henki laajoista mutta samalla pienistä tiloista toteutuisi parhaiten. Laajennuksen näyttelytilojen jäsentelyn lisäksi yhteys vanhaan museorakennukseen ja luonteva näyttelykierto tulisi ratkaista toimivasti. Nämä näkökulmat eivät suoraan nostaneet esiin yhtä helppoa tilallista ratkaisua. Päädyin lopulta pitäytymään tavoitteessa yhdestä suuresta näyttelytilasta. 1000 neliömetrin yhtenäinen tila muodosti tontille kuitenkin niin suuren massan, ettei sen ympärille ollut mielekästä kerätä muita toimintoja samaan kerrokseen, vaikka aluksi olin niin ajatellut. Päädyin sijoittamaan suuren näyttelytilan toiseen kerrokseen, jonka järjestelyjen johdosta rakennuksen neliön muotoisen jalanjäljen sivun pituudeksi vakiintui 37 metriä. Samalla suuri näyttelytila sai esteettömän ylävalon, joka on näyttelytilojen kannalta optimaalinen. Suuren näyttelytilan noston takia yhteys vanhan museorakennuksen tiloihin ei toiminut parhaalla mahdollisella tavalla. Ratkaisin ongelman sijoittamalla suuren portaan rakennuksen itäisivulle, jota pitkin eri tilat ovat suhteellisen helposti saavutettavissa. Yhteys vanhaan rakennukseen toteutui kellarin näyttelytilan kautta. Sijoitin mediatilan ja pimennettävän näyttelytilan tämän kulkureitin varrelle. Järjestely tukee näyttelykiertoa siten, ettei reitille muodostu pitkiä aktiivomattomia välimatkoja.

Koska rakennuksen sivun pituudeksi oli määrytynyt 37 metriä, oli ensimmäisen kerroksen suunnittelun reunaehdot jo olemassa. Järjestely oli ehkä hiukan ajattelematon, koska ensimmäisessä kerroksessa oli nyt jopa liikaa tilaa, ja kerroksesta tuli hieman tehoton ja osa tiloista kasvoi tilaohjelmaan nähden ylisuuriksi. Toisaalta julkisessa merkkirakennuksessa aulatilat ja muut liikennöintitilat voivat mielestäni ottaa tavallista suuremman roolin, ollen silti alisteisia pääkäyttötarkoituksen mukaisille tiloille. Pääsisäänkäynnin paikka määrittää pitkälti rakennuksen toimivuutta. Päälähestymissuunta tontille on Pirkankadun suunnasta, jossa pääosa alueen liikennöinnistä tapahtuu. Myös Pyynikintorin alle sijoitettava pysäköintilaitos sijaitsee samassa suunnassa. Luontevin paikka pääsisäänkäynnille löytyi rakennuksen kaakkoisnurkasta, jolloin syntyy toimiva yhteys lähestymissuuntiin sekä myös laajennuksen ja vanhan museorakennuksen väliselle aukiolle. Toisen yleisön käytössä olevan sisäänkäynnin sijoitin rakennuksen koillisnurkkaan saman aukion yhteyteen. Sisäänkäynnin sijainti aktivoi myös osaltaan kulkua Amurin työläismuseokortteliin.

Sijoitin aulapalvelut, museokaupan ja kahvipisteen helposti saavutettavaan paikkaan ensimmäiseen kerrokseen pääsisäänkäynnin läheisyyteen. Pääaula on suuri avoin tila, jossa on suurellekin ryhmälle tilaa orientoitua. Aulan toiminnot voidaan tarpeen mukaan sijoitella monella eri tavalla siirrettävien kalusteiden avulla. Avoimeen tilaratkaisuun päädyin nimenomaan siksi, että aula voi toimia sisäänkäynnin lisäksi myös

esimerkiksi näyttely- tai esiintymistilana tarpeiden muuttuessa. Tilaohjelmaan sisältynyt monitoimitila löysi paikkansa myös ensimmäisestä kerroksesta. Kilpailuohjelmassa toivottiin mahdollisuutta käyttää osaa tiloista erillään museotoiminnoista. Aulatiloihin eriytetty monitoimitila aulagallerioineen ja viereisine kokoustiloihin tekivät mahdolliseksi rajata erillinen alue iltakäyttöä varten omalla sisäänkäynnillään. Wc-tilat, kahvipiste, varasto ja lipunmyynti toimivat tiloja rajaavina elementteinä rakennuksen keskirungossa.

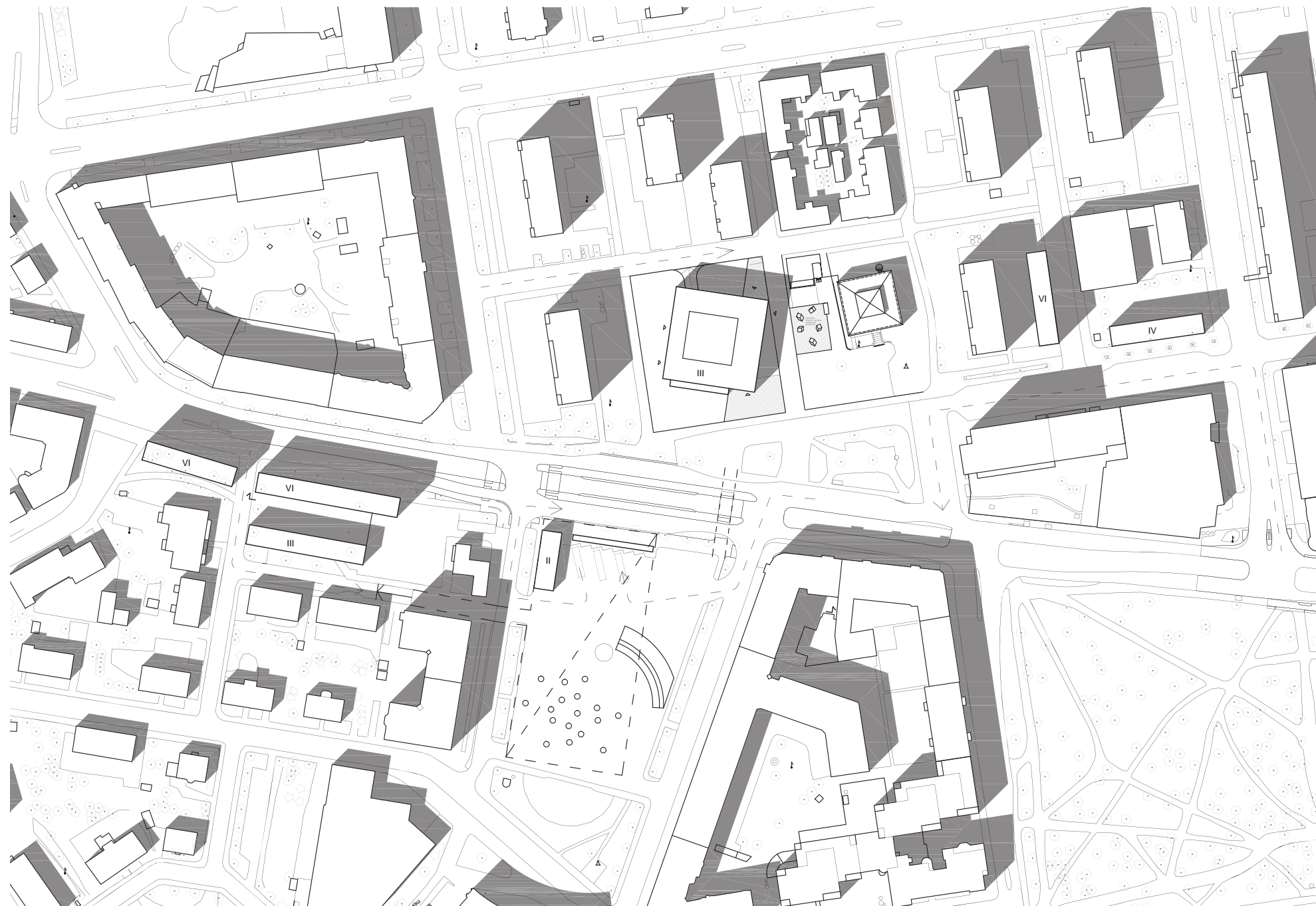
Museon toiminnan kannalta olennaiset aputilat sijoitin kellariin. Järjestely tukee yleisö- ja näyttelytilojen sijoittamista pääosin maanpäälle. Ajoyhteys kellarin lastaustiloihin on järjestetty Makasiinikadulta, jota kilpailuohjelmassa suositellaan huoltoliikenteen saapumisreitiksi. Näyttelytoiminnan aputilat koostuvat suhteellisen suurista tiloista, jotka oli kellarissa mahdollista sijoittaa melko vapaasti. Ainoastaan osa kellarista oli yleisötilojen käytössä, ja aputilojen väliset yhteydet oli mahdollista tehdä toimiviksi. Rakennuksen länsiosaan sijoitin tavarahissin, joka toimii yhteytenä ylempiin näyttelytiloihin. Hissin sijainti rakennuksen ulkoseinällä mahdollistaa suuren näyttelytilan avoimen järjestämisen.

Kilpailun tavoitteena oli kerätä museotoimen henkilökunta samaan toimipisteeseen, ja tilaohjelmassa oli suuri määrä erilaisia toimisto- ja hallintotiloja. Näiden tilojen sijoittelussa palasin henkisesti alkuperäiseen ideaan, ja sijoitin tilat kiertämään suuren näyttelytilan yläosaa. Suuren IV-konehuoneen sijoitin rakennuksen luoteisnurkkaan samaan tasoon toimistotilojen kanssa. Ratkaisulla onnistuin nähdäkseni saavuttamaan monta etua. Toisen kerroksen suureen näyttelytilaan muodostui toivottuja erikorkuisia tiloja, toimistotilat sijoittuvat erilleen yleisötiloista ja tiloista muodostuu näkymiä suureen näyttelytilaan. Samalla rakennuksen kokonaiskorkeus pysyi maltillisena.

*Ensimmäisiä
luonnoksia*

2.3 Oma kilpailutyö

Kuten tuomaristo arvostelupöytäkirjassaanakin huomauttaa, kilpailutyöni oli joiltakin osiltaan keskeneräinen. Keskityin enemmän museorakennuksen suunnitteluun kuin ympäristön suunnitteluun, ja monet ratkaisut jäivät keskeneräisiksi. Tuomariston mukaan kilpailuehdotukseni koordinaatisto on luonteva ottaessaan huomioon Pyynikin alueen ja ohjatessaan kävijöitä Amurin museokorttelia kohti. Vaalea rappaus julkisivuissa tuntui tuomariston näkemyksen mukaan ympäristölleen vieraalta. Pääjulkisivun ulokeaihe jäi irralliseksi, koska se ei suoraan ollut yhteydessä mihinkään tilalliseen ideaan, vaan toimi niin näyttelytilan kuin toimistotilojenkin julkisivuna. Tuomaristo näki jaon päivä- ja iltakäytön välillä toimivaksi. Päänäyttelytilan muunneltavuus sai kiitosta.

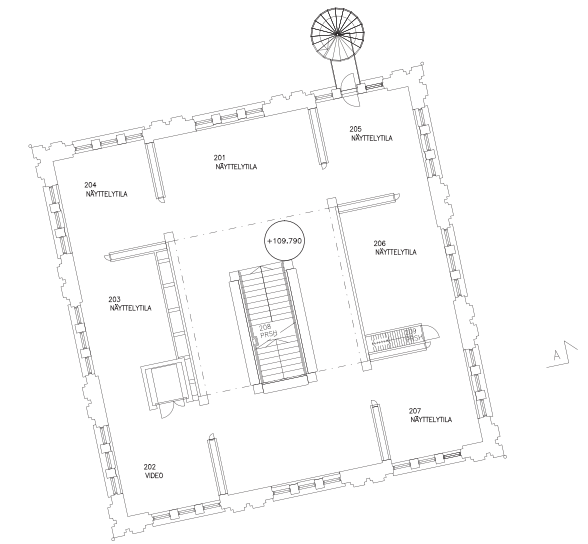
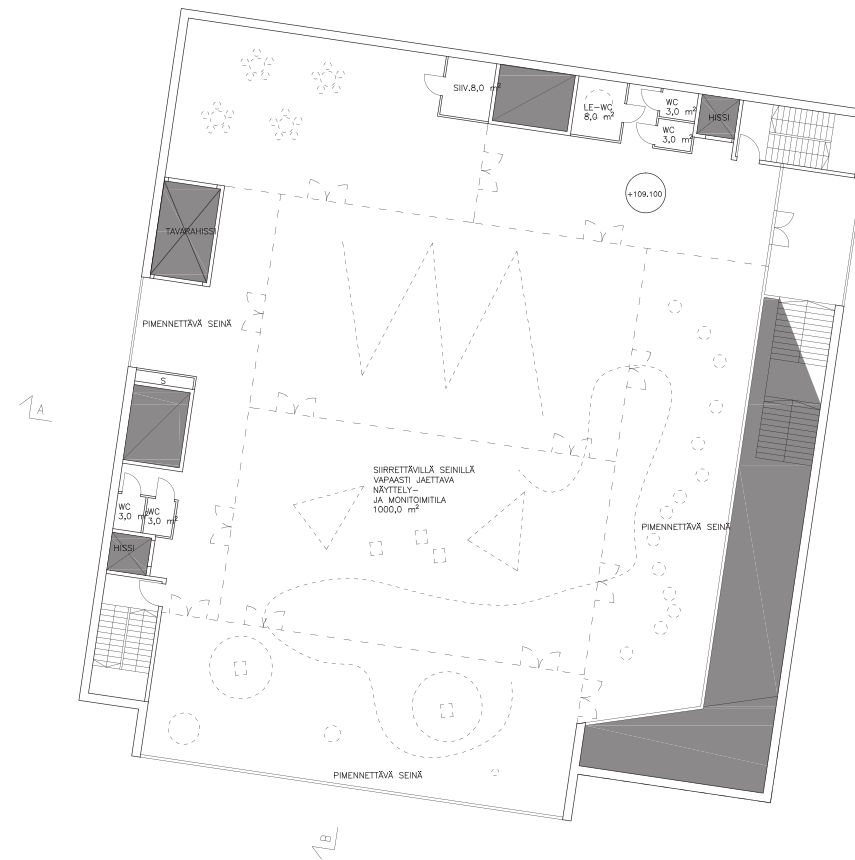
*Kilpailuvaiheen asemapiirustus,
1:2000*

Ensimmäisen kerroksen liian suuren koon takia tiloista tuli tuhlailevia ja käytäväisiä ilman että saavutettiin esimerkiksi mielenkiintoisia tilallisia elementtejä tai julkiselle rakennukselle ominaisia paraatitiloja.

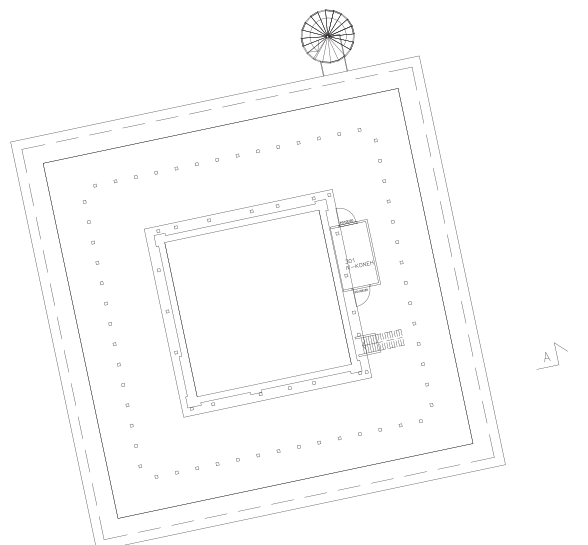
Kilpailuvaiheen pohjapiirustus,
1. kerros, 1:400

Toisen kerroksen suuri näyttelytila on rakennuksen päätä. Tila voidaan jakaa osiin siirtoseinillä, tai avata suureksi tuhannen neliömetrin kokoiseksi hallimaiseksi tilaksi. Ratkaisu on rakenteellisesti haastava koska tilassa ei ole pilareita.

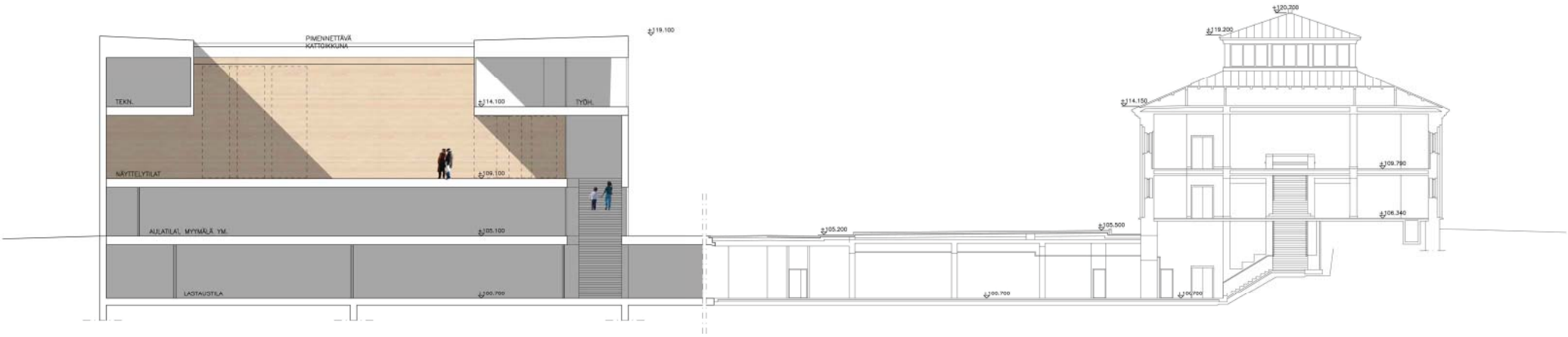
*Kilpailuvaiheen pohjapiirustus,
2. kerros, 1:400*

Henkilökunnan tilat sijaitsevat kolmannessa kerroksessa. Keskellä rakennusmassaa nousee toisen kerroksen näyttelytilan yläosa, joka saa koko alaltaan ylävaloa. Suoran ylävalon määrä saattaa kuitenkin muodostua liialliseksi, ja kattoikkunat saattavat olla vaikeasti täysin pimennettäessä.

*Kilpailuvaiheen pohjapiirustus,
3. kerros, 1:400*

Julkisivut ovat pelkistetyt ja abstraktit. Materiaaleina on vaalea rapaus ja lasi. Teemaa kehittämällä ratkaisusta olisi saanut toimivan, mutta yhteys rakennuspaikkaan jäisi silti puuttumaan.

Kilpailuvaiheen julkisivut ja leikkaus, 1:400

2.4 Kilpailun ratkeaminen ja arvostelu

Määräaikaan mennessä kilpailuun saapui 147 ehdotusta. Kilpailun järjestäjä valitsi töiden joukosta kymmenen ehdotusta jatkokeskustelua varten, ja töistä teetettiin myös pienoismallit.

Työt jakautuivat luokkiin seuraavasti: palkintoluokka 6 kpl, yläluokka 4 kpl, ylempi keskiluokka 29 kpl, keskiluokka 72 kpl ja alaluokka 36 kpl.

Kilpailun voittajatyöksi valittiin nimimerkki Siilo, tekijänä Aarti Ollila Ristola Arkkitehdit Oy. Ehdotus on ikoninen ja mieleenpainuva kappale, joka vertautuu hienosti vanhaan taidemuseorakennukseen. Kuten arvostelupöytäkirjassakin huomioidaan, ehdotus vaikuttaa ensi näkemältä naivistiselta ja idea vanhan taidemuseon pinoamisesta useampaan kerrokseen teennäiseltä. Mitä useammin suunnitelmaa katsoo, sitä järkevämältä ja samalla mielenkiintoisemmalta se tuntuu, ja toiminta-ajatus on hyvin kirkas. Tekijät ovat saaneet paljon irti yksinkertaisista elementeistä, ja rakennus toimii muistettavana monumenttina astumatta kuitenkaan naapuruston varpaille. Rakennuksen käyttötilat kiertävät ydintä, joka toimii rakennuksen runkona ja liikenneväylänä. Mielenkiintoinen ratkaisu on kaksinkertainen portaikko samassa porrashuoneessa. Ytimen ympärillä tilojen sijoittelu on vapaata, koska ydin kannattaa koko rakennuksen massan eikä kantavia väliseiniä ole: rakenteet on piilotettu yhtä kerrosta lukuun ottamatta välipohjiin. Rakennuksen julkisivut ovat lasia ja punatiiltä. Laajennus sijoittuu jännitteiseen paikkaan ja monesta muusta kilpailuehdotuksesta poiketen osittain varsinaisen tontin ulkopuolelle.

Kilpailun järjestäjän nimeämä tuomaristo:

Pekka Salmi kaupunginvaltuuston 1.varapuheenjohtaja, apulaispormestari 12.6.2017 saakka

Anna-Kaisa Heinämäki apulaispormestari

Annikki Järvinen Tampereen taideyhdistys ry, professori, emerita

Ranja Hautamäki professori, maisema-arkkitehti, TkT MARK

Taru Hurme suunnittelujohtaja, arkkitehti SAFA

Sakari Leinonen hankepäällikkö, arkkitehti SAFA

Outi Leppänen hankearkkitehti, arkkitehti SAFA

Taina Myllyharju museonjohtaja

Lauri Savisaari tilaajapäällikkö Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden johtaja

Suomen arkkitehtiliiton nimeämät tuomarit:

Henna Helander, arkkitehti SAFA

Ville Hara, arkkitehti SAFA

Yleistä kilpailuehdotuksista

Kilpailutehtävä osoittautui haastavaksi. Kuten itsekin olin todennut, suunnittelualueen kaupunkirakenteen lukuisat mahdollisuudet ja uuden rakennuksen tarpeeksi vahva identiteetti muodostuivat hankaliksi yhteensovitettaviksi. Ehdotusten kirjo oli laaja. Sama kilpailuohjelma oli ratkaistu monilla eri lähestymistavoilla. Pääosa kilpailuun jätetyistä töistä oli tehty huolellisesti ohjeiden mukaan. Joissain ehdotuksissa oli puutteita, mutta tuomaristo päätti silti ottaa kaikki kilpailuehdotukset mukaan arvosteluun. Ehdotuksia saapui Suomesta ja ulkomailta.

Konsepti ja tunnuksenomaisuus

Kilpailun perustavana teemana oli taidemuseon symbolinen merkitys itselleen ja koko Tampereen kaupungille. Tampere on pohjoismaiden suurin sisämaakaupunki, eikä sen taidemuseota haluttu nähdä sivuosassa missään suhteessa. Parhaissa ehdotuksissa tämä näkökulma huomioitiin tavoilla, joka jäi mieleen. Suunnittelussa painotettiin nimenomaan tähän paikkaan tehtyä mieleenpainuvaa ja tarpeeksi vahvaa suunnitelmaa, joka kuitenkin liittyisi tavalla tai toisella Tampereen rakennettuun historiaan ja identiteettiin. Hyvin monet kilpailuehdotukset pyrkivät neutraaliin vaatimattomuuteen, mikä oli ristiriidassa kilpailun tavoitteiden kanssa.

Kaupunkikuvalliset näkökohdat

Parhaissa ehdotuksissa laajennus oli jollain tavalla liitetty Pyynikintoriin ja sen Pirkankadun koordinaatistoon. Suurimmassa osassa kilpailutöitä museon laajennus esitettiin jokseenkin puretun työläiskorttelin keskelle. Kilpailuehdotuksia tarkastelemalla tuomaristo katsoi julkisena monumenttinakin nähtävän taidemuseon voivan sijaita myös itsenäisemmin suunnittelualueen eteläreunassa pitkien näkymääkselien päätteenä. Tontin pohjoispäätyyn tehdyt suunnitelmat jäivät irrallisiksi kokonaisuudesta.

Suuri osa ehdotuksista oli ratkaistu varsin matalilla rakennuksilla, mikä johti tilojen sijoittamiseen kellariin tai rakennuksen pohjapinta-alan kasvuun turhan suureksi julkisten aukoiden kustannuksella. Matalat rakennukset olivat myös kaupunkitilallisesti monesti vaatimattomia. Korkeat rakennukset johtivat usein tehottomiin ja joustamattomiin tilaratkaisuihin, vaikka periaatteessa korkeutta ei nähty esteenä. Parhaissa ehdotuksissa esiintyi molempia lähtökohtia, ja töistä voitiin nähdä, että kumpikin ratkaisu on mahdollista saada toimivaksi.

Taidemuseokokonaisuus liittyy osaksi ympäristön kulttuurihistoriallisten kaupunkitilojen ja rakennusten sarjaa, ja alueen kehittäminen kokonaisuutta vahvistavalla tavalla osoittautui haasteeksi monessa kilpailuehdotuksessa.

Museorakennukset

Taidemuseorakennus oli lähes poikkeuksetta tutkittu tarkemmin ja kilpailun muut tavoitteet samalla jääneet vähemmälle huomiolle. Kilpailussa nähtiin onnistuneita sovellutuksia malleista, joissa näyttelytilat ovat mahdollisimman neutraalit ja avoimet, mutta myös malleista, joissa näyttelytilat on jaettu perinteisemmin erillisiin saleihin tai huoneisiin. Vaikka kilpailuohjelmassa painotettiin laajennuksen toiminnallista ja kaupunkirakenteellista liittymistä vanhaan rakennukseen, suuressa osassa ehdotuksia yhteys oli unohdettu ja laajennusta käsitelty omana kokonaisuutenaan.

Pääsisäänkäynnin luonnollisin paikka nähtiin maantasossa, vaikka osassa ehdotuksia sisäänkäynti oli sijoitettu aukiolle tehtävään kaivantoon. Näyttelytiloja oltiin sijoitettu ennakkoluulottomasti kellariin, maantasoon ja kerroksiin vaihtelevalla menestyksellä. Kellariin sijoitetuista näyttelytiloista yhteys vanhaan rakennukseen oli onnistuttu ratkaisemaan parhaiten, kerroksiin sijoitettuihin näyttelytiloihin taas oltiin onnistuttu saaman sopivampi korkeusmaailma ja luonnonvalo. Joissain ehdotuksissa kaikki näyttelytilat oli sijoitettu maantasolle, mikä nähtiin logistisesti ja näyttelykierron kannalta helppona ratkaisuna. Kilpailuehdotuksissa oli yleisesti paneuduttu hyvin taidemuseon logistiikkaan ja tilojen toimivuuteen.

Tilaohjelma oli varsin tiivis, ja arvostelupöytäkirjassa suomittiin liiallista panostusta näyttäviin aulatiloihin, portaikkoihin ja lasipintoihin. Monessa työssä tuhlailevia aulatiloja moitittiin erikseen. Moitteet ovat kuitenkin monen ehdotuksen kohdalla hiukan ristiriidassa sen kanssa, että tilaohjelmassa laajennuksen aulapalvelutiloille oli annettu likimain jopa 450 neliometriä hyötyalaa, mikä ei sisällä kulkureittejä ja portaikkoja. Varsinkin alaluokassa monissa ehdotuksissa oli lähdetty rakentamaan veistoksellista rakennusta, johon ei ole mahdollista järkevästi sijoittaa tilaohjelman mukaisia tiloja.

Kilpailutöissä esitettiin monenlaisia vaihtoehtoja laajennuksen massoitteeluun. Ongelmaksi muodostui se, että monet veistokselliset rakennukset jäivät irrallisiksi kokonaisuudesta, ja monet perinteisemmin ratkaistut rakennukset taas osoittautuivat kaupunkikuvallisesti ja hankkeen tavoitteisiin nähden liian yleispäteviksi. Parhaissa ehdotuksissa oli löydetty tasapaino eri vaatimusten välillä. Parhaissa ehdotuksissa perusratkaisut olivat aikaa kestäväen ulkomuodon lisäksi ratkaistu toimivasti. Tuomariston mukaan kilpailuun odotettiin enemmän maamerkkimäisiä rakennuksia. Monet kilpailuehdotuksien rakennuksista levittäytyivät koko tontin alueelle, mikä johtaa alueen puistomaisuuden katoamiseen ja tulevien alueenkäyttömahdollisuuksien kaventumiseen.

Ehdotuksissa oli käytetty lukuisia erilaisia materiaaleja julkisivujen käsittelyissä. Tuomariston mukaan vanhasta museorakennuksesta johdettu punatiili on ilmeinen, mutta toimiva vaihtoehto. Toisaalta monessa ehdotuksessa tiili tuo raskaan tunnelman, joskin monessa ehdotuksessa ilmettä on kevennetty erilaisin reliefein ja muuratuin säleiköin. Puun käyttö julkisivuissa oli myös tavanomaista. Puunkäytön nähtiin

2.5 Kilpailutyön kehittäminen ja uusi perusratkaisu

Jo ennen kilpailun ratkeamista ja arvostelupöytäkirjan julkaisemista olin pohtinut suuria muutoksia kilpailuehdotukseeni. En ollut täysin tyytyväinen toiseen kerrokseen nostettuun suureen näyttelytilaan, minkä olin antanut johtaa ensimmäisen kerroksen tehottomaan tilaratkaisuun. Alusta alkaen lähtökohtanani oli ollut ajatus yhdestä suuresta näyttelytilasta, joka olisi jaettavissa tarpeen mukaan eri kokoisiksi ja korkuisiksi tiloiksi. Lisäksi halusin parantaa näyttelykierron toimintaa tuomalla suuren näyttelytilan lähemmäs nykyisiä näyttelytiloja kellarissa. Vanha ajatus suurta näyttelytilaa kiertävistä aula- ja aputiloista heräsi jälleen. Ensimmäisessä vaiheessa laskin näyttelytilan toisesta kerroksesta ensimmäiseen kerrokseen eräänlaiseen holviin, jonka olosuhteita olisi helppo hallita. Tämän mallin etuna oli holvin päälle muodostuva tila, johon voisi sijoittaa esimerkiksi kahvilan parempien näkymien äärelle. Samoin henkilökunnan toimistotilat voisi pinota muodostuvalle perustalle. Tätä holvin päälle muodostuvaa pinoa kattaisi huntumainen katto- ja seinärakennelma, joka olisi pääosin irti sisällä olevista tiloista. Kaiken toiminnan pohjana olisi siis näyttelytoiminta, ja muu rakentuisi sen luomalle perustukselle. Ongelmaksi muodostui jälleen kerran näyttelytilan suuri pinta-ala, joka ensimmäisessä kerroksessa sijaitessaan levittäisi rakennuksen jalanjälkeä kohtuuttoman suureksi ja pilaisi rakennuspaikalle luontevan puistomaisuuden.

Päätin laskea suuren näyttelytilan kellariin. Maan alla tilojen levittäytyminen laajalle ei muodostaisi kaupunkikuvallista ongelmaa. Halusin kellarin lattiatasen pysyvän likimain vanhan museorakennuksen kellarin näyttelytilan korossa. Ratkaisulla vanha ja uusi näyttelytila saataisiin tarvittaessa yhdistettyä koko kellarin käsittäväksi näyttelytilaksi, mikä on suuresti kilpailuohjelman hengen mukaista. Näyttelytoimintaa palvelevat aputilat saisi myös sijoitettua kellariin, jolloin tavarahissiä ei välttämättä tarvittaisi lainkaan. Ylemmissä kerroksissahan sijaitisi ainoastaan muita tiloja kuin näyttelytiloja, ja esimerkiksi aluetaidemuseon näyteikkunan toiminnan vaatimat kuljetuslaatikot mahtuvat tavalliseen hissiin. Näyttelytiloja kellariin sijoitettaessa ongelmaksi muodostui tilan korkeus. Jos ensimmäisen kerroksen lattia olisi kauttaaltaan samassa korossa, jäisi alla oleva tila liian matalaksi monipuolista näyttelytoimintaa ajatellen. Ratkaisin asian nostamalla ensimmäisen kerroksen lattiaa osittain muuta kerrosta korkeammalle. Korkeusongelman lisäksi ratkaisulla saavutettiin näyttelytilaan osittainen ylävalo, mikä olisi ollut hankala järjestää, jos tila olisi upotettu täysin kellariin. Tämä nosto johti jälleen siihen, että ylempiin kerroksiin sijoitettaville tiloille muodostui jälleen holvimainen perusta. Idea perustan päälle nostettavista tasoista ja tiloista kypsyi edelleen. Ajatus sisäkkäisistä tiloista tuntui kiehtovalta, ja ratkaisu muodostaisi mielenkiintoisia ja elämyksellisiä paikkoja eri toiminnoille. Ratkaisussa ongelmiksi nousi kulkuväylien sijoittuminen. Kuinka sijoittaa yhtenäiset yleis- ja poistumiskäytössä olevat porrashuoneet ja hissi siten, että kellarin avoin näyttelytila ja ylemmät palikkamaisesti kasatut tilat tulisivat palvelluiksi järkevästi ja turvallisesti? Päädyin sijoittamaan porras- ja hissitornit rakennuksen nurkkiin, missä ne ovat helposti saavutettavissa joka kerroksesta, mutta kuitenkin jättävät kellarin näyttelytilan avoimeksi. Huntumaisen julkisivun materiaaliksi ajattelin lasin. Oikeastaan ajattelin koko rakennuksen vaipan olevan kuin yksi lasikuutio, jonka sisään toiminnalliset palikat on valettu.

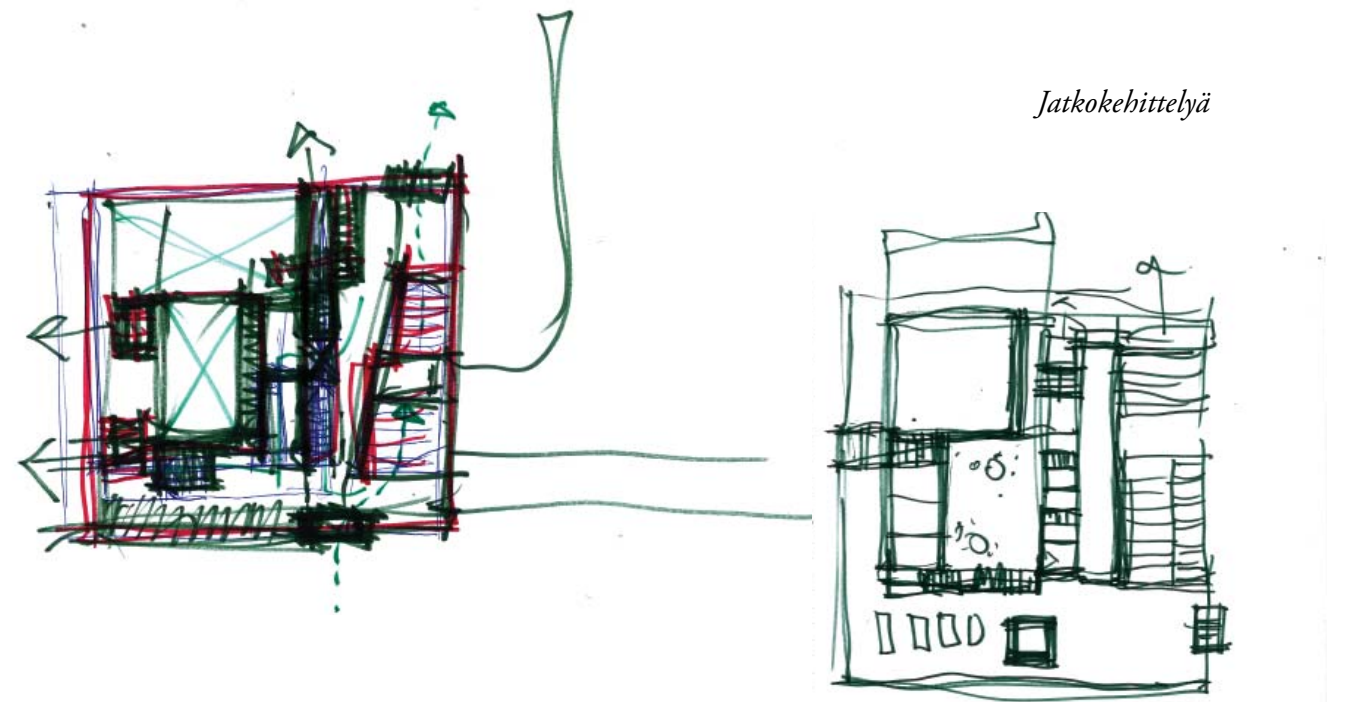
Kilpailun ratkettua päädyin tarkastelemaan valitsemiani ratkaisuja vielä kerran. Olin kilpailun palautuksen jälkeen ajatellut kääntää laajennuksen koordinaatiston Amurin alueen ruutukaavan ja Puutarhakadun mukaiseksi. Kilpailupöytäkirjassa kuitenkin todettiin, että parhaat ehdotukset ottivat tiiviin yhteyden Pyynikintorin suuntaan, esimerkiksi omaksumalla Pirkankadun koordinaatiston. Mietin, voisiko yhteyttä Pyynikintorille parantaa esimerkiksi laajennuksen edustan aukion käsittelyllä, eikä varsinaisen rakennuksen koordinaatistoa muuttamalla? Monissa ehdotuksissa rakennuksen muoto on sellainen, että se yrittää ottaa yhteyden joka suuntaan.

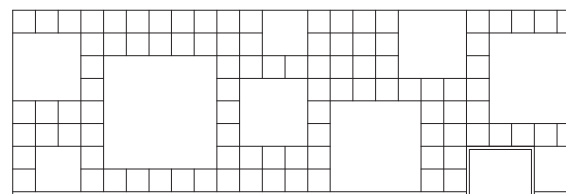
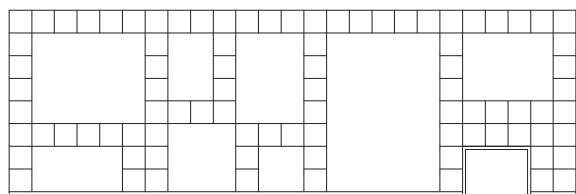
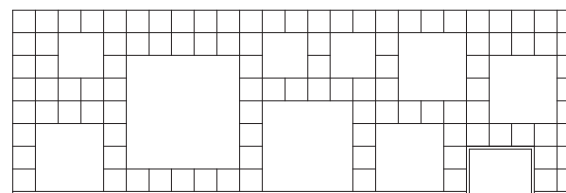
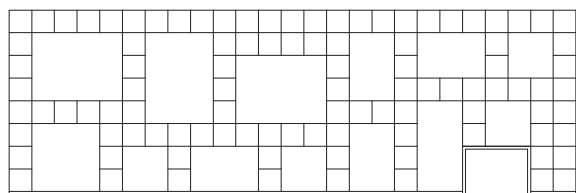
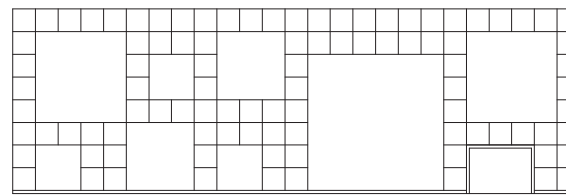
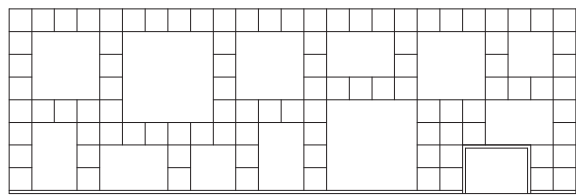
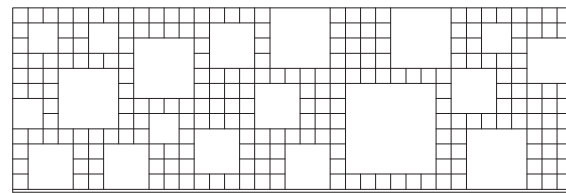
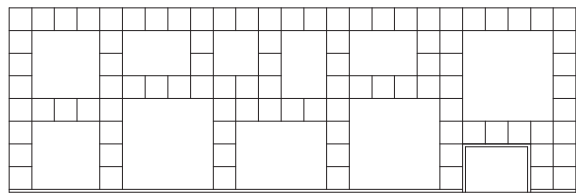
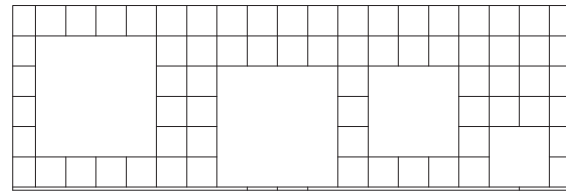
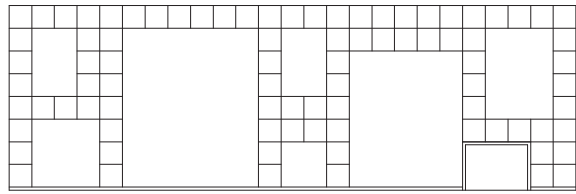
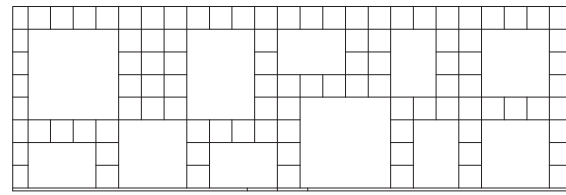
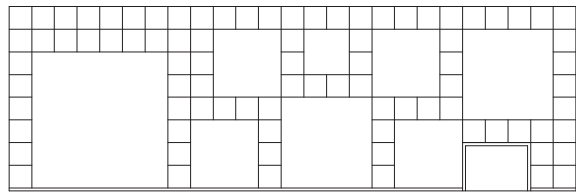
Kilpailuehdotuksia vaivasi yleisesti tietty mitäänsanomattomuus ja paikkasidonnaisuuden puute. Oltiin tehty varovaisia perusratkaisuja, mikä ei ollut täysin kilpailun tavoitteiden mukaista. Samalla monia kilpailuehdotuksia syytettiin tilankäytön tuhlailuvuudesta ja kuutiometrien kuluttamisesta, mikä vie mahdollisuuksia itse näyttelytiloilta. Omassa suunnitelmassani syylästyin oikeastaan molempiin asioihin. Kaavailemani lasinen valaistu kuutio olisi tietysti omalla tavallaan vaikuttava, mutta muotona hieman tylsä eikä varsinaisesti sidottu mihinkään tiettyyn rakennuspaikkaan. Koska olin päättänyt sijoittaa näyttelytilat kellarikerrokseen, maanpäällisten kerrosten määrä ei kasvaisi suuren suureksi. Tällöin uudisrakennuksen

massa voisi olla muodoltaan kuin madallettu kuutio. Julkisivujen maltillinen korkeus antaisi tilaa vanhalle museorakennukselle, joka toimisi edelleen museon päärakennuksena laajennuksen muodosta riippumatta. Pelkkä lasi julkisivumateriaalina alkoi myös tuntua hieman vieraalta, mikä oli myös tuomariston arvostelussaan ottama linja. Haasteeksi muodostui henkisesti yhtenäisen vaipan koostaminen useammasta materiaalista. Päädyin jakamaan julkisivun lasiseinän ruutuihin ja jättää julkisivun yhtenäisyyden vähemmälle huomiolle. Osalla julkisivuja on lasiseinästä erillinen teräsrakenne, johon on muurattu reliefimäinen tiilikuori erilaisia tiililimityksiä ja aukotuksia varioimalla. Materiaali kytkee rakennuksen paikkaan. Tiilialueiden käsittely muodostaa mielenkiintoisen ja graafisen kuoren, joka toimii vastineena kliniselle lasipinnalle ja luo mahdollisuuden valon ja varjon tanssille julkisissa sisätiloissa. Kaikki julkisivut on käsitelty samoilla tavoilla. Ratkaisu muodostaa rakennuksesta tunnusomaisen kappaleen, joka on samalla mieleenpainuva mutta sopivan mittakaavaton laatikko.

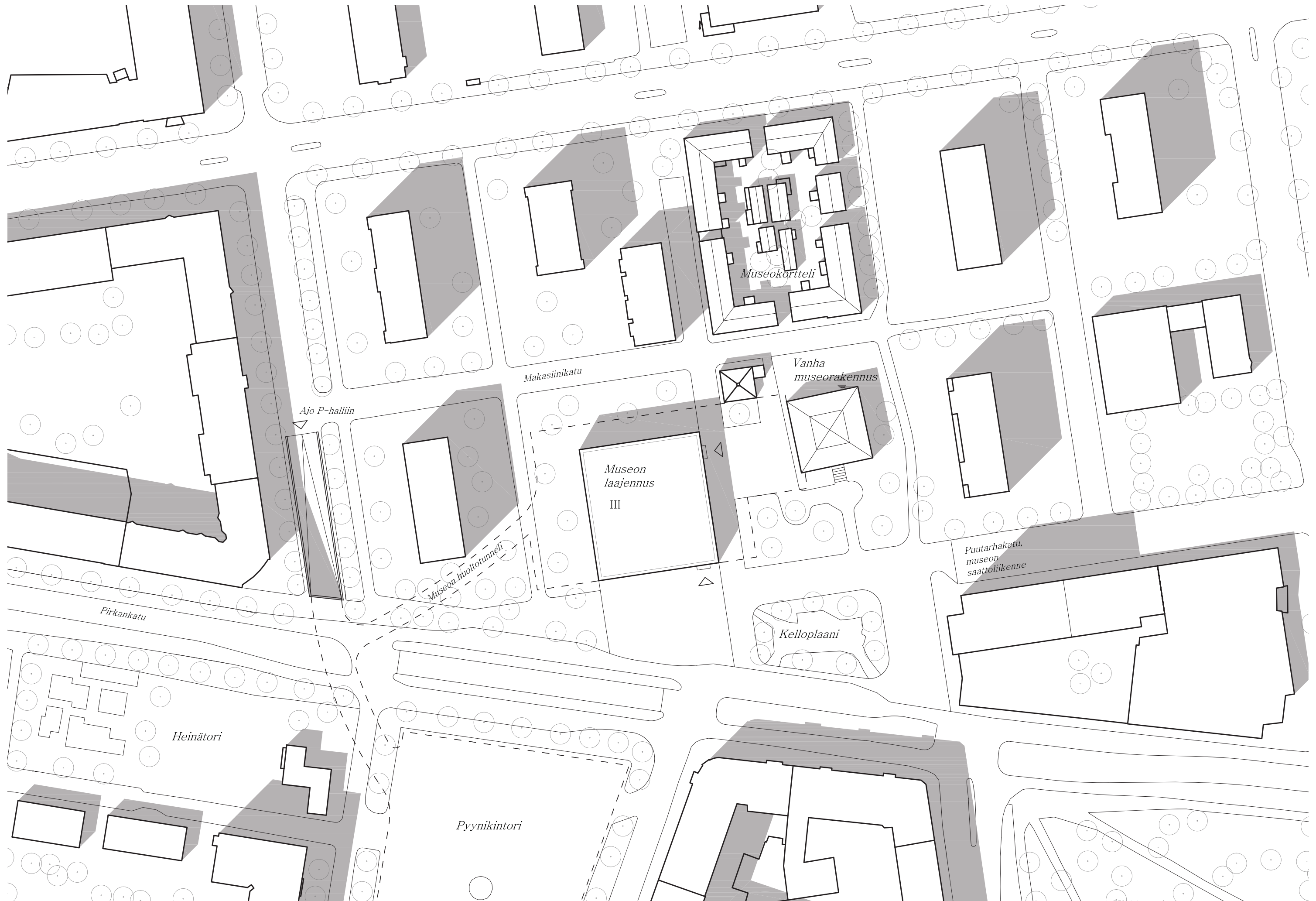
Jatkokehittelyä

Julkisivututkielmia

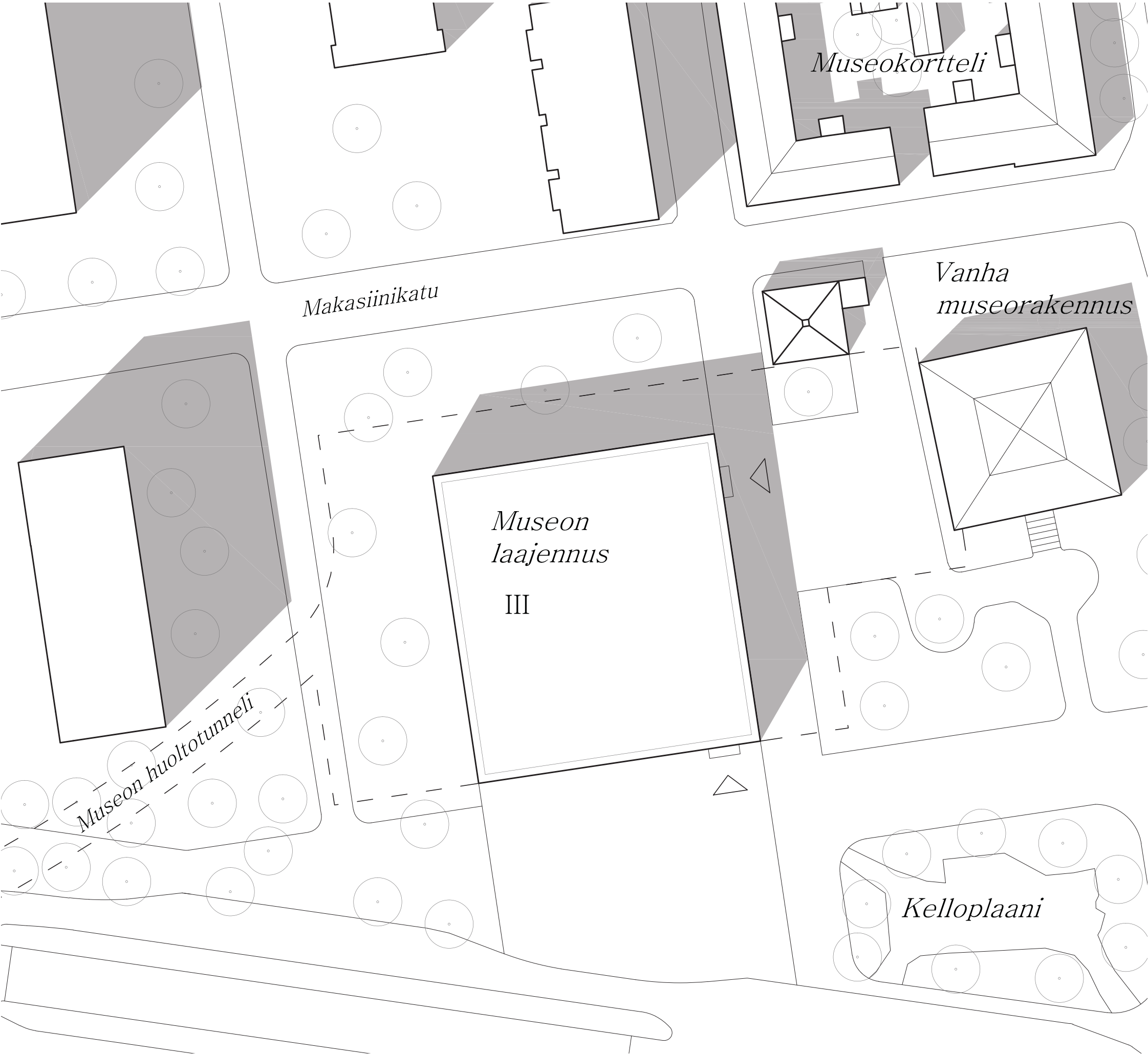
3. Suunnitelma

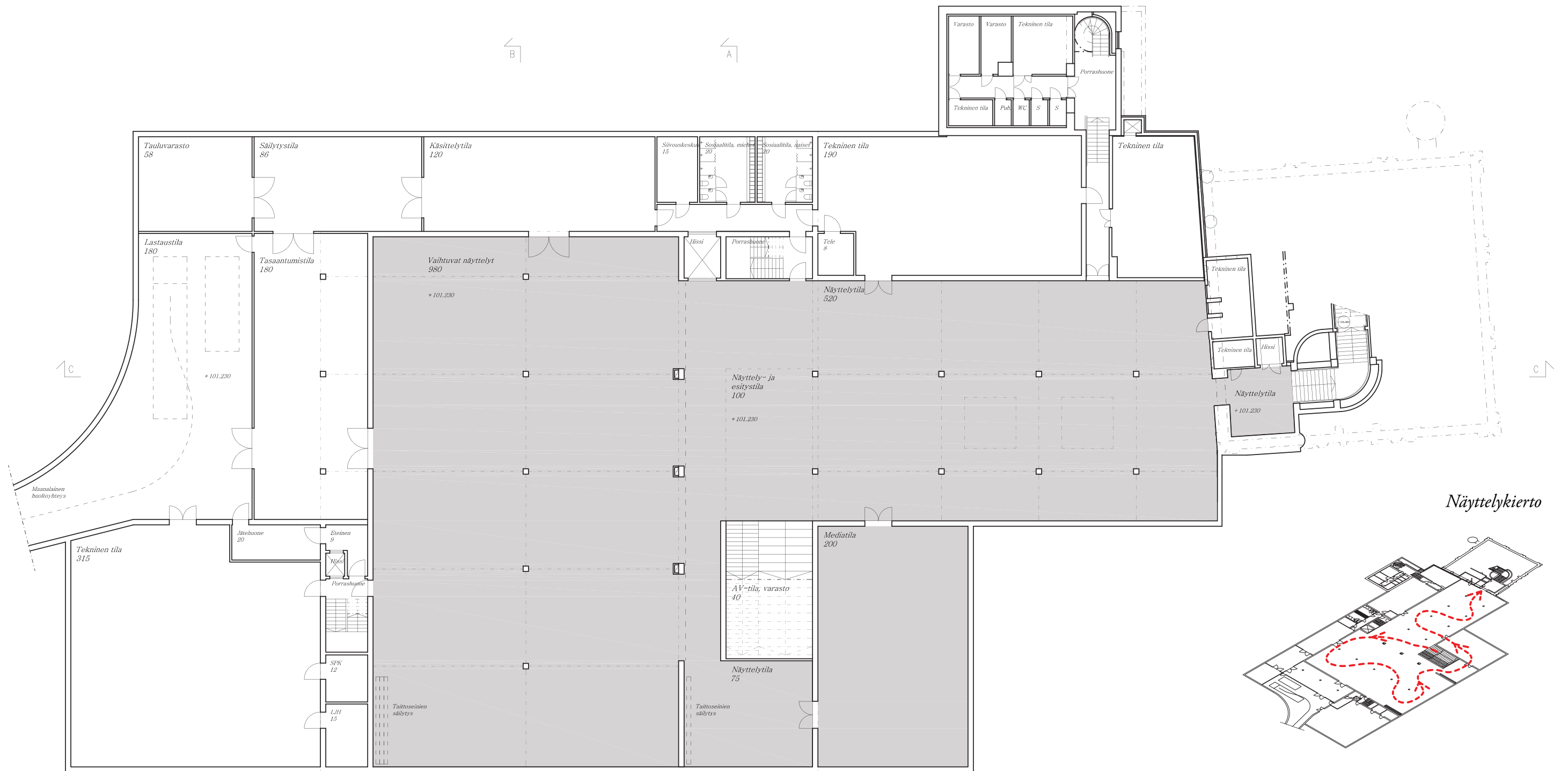

Kaupunkikuva

Rakennus sijoittuu tontin kaakkoisreunaan ja omaksuu itselleen vanhan Amurin ja Pirkankadun pohjoispuolisen koordinaatiston. Rakennuksen jalanjälki on kuin vanhan museorakennuksen hieman suurennettuna. Muutamaa kohtaa lukuun ottamatta rakennuspaikkaa vaivaa tietty mittakaavattomuus. Rakennuksia on sijoiteltu näennäisen huolimattomasti suurten tonttien keskialueille, eikä varsinkaan Pirkankadun pohjoispuolelle muodosta kaupunkimaisia tiloja. Kaupunkirakenne muodostaa lähiömäisyydestään huolimatta viihtyisiä alueita, koska tonttien rakentamattomat osat on monin paikoin käsitelty kuten puistot. Suunnitelmassani jatketaan samaa periaatetta, ja tontista osa varataan edelleen rakentamattomaksi puistoksi. Rakennuksen julkisivuaukotus on erittäin vaihteleva, ja koko massa muodostaa eräänlaisen mittakaavattoman rakennuspalikan. Jo kaukaa katsellessa rakennuksen hahmo herättää mielenkiintoa suurieleisine aukotuksineen.

Korkeudeltaan rakennus on lähialueen matalin, mutta ottaa paikkansa tontilla tästä huolimatta. Mataluus lisää kutsuvuutta korkeiden kerrostalojen puristuksessa. Laajennus antaa tilaa vanhalle museorakennukselle ollen sen lanterniinia matalampi. Rakennus muodostaa tiiviin aukiotilan itsensä ja vanhan museorakennuksen väliin. Pääsisäänkäyntijulkisivun edustan aukio liittää rakennuksen Pirkankadun liikenneväylään sekä eteläpuoliseen Pyynikintoriin.

Kellari, 1:300

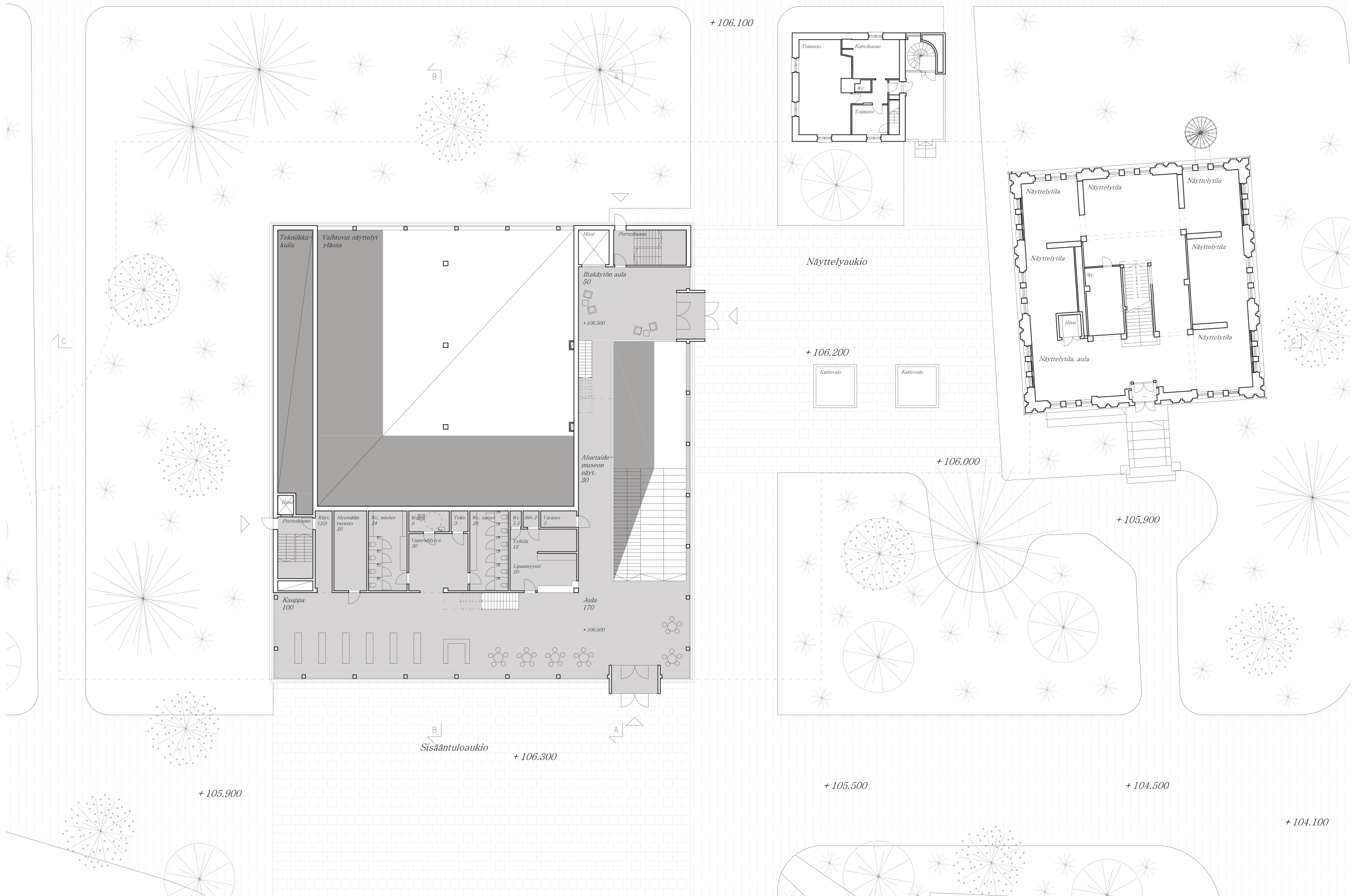
Kellarikerros on rakennuksen perusta ja sydän, johon laskeudutaan ensimmäisestä kerroksesta suuria portaita pitkin. Keskellä aukeaa suuri näyttelytila, jossa vanhan museorakennuksen kellari ja laajennus on liitetty yhteen. Kellarissa on yhteensä lähes 1900 neliömetriä näyttelytilaa. Kokonaisuus on muunneltavissa erikokoisiksi tiloiksi siirtoseinillä. Näyttelykierto on suunniteltu toimimaan siten, että tilaan laskeuduttaessa siirrytään laajennuksen näyttelytilaan, josta kuljetaan mediatilan kautta vanhan rakennuksen alueelle. Kellarin itäpäädyssä on porrasyhteys vanhaan museorakennukseen. Näyttelytilat saavat luonnonvaloa pohjoisjulkisivun suurista ikkunoista ja pihakannen uusista kattovaloista.

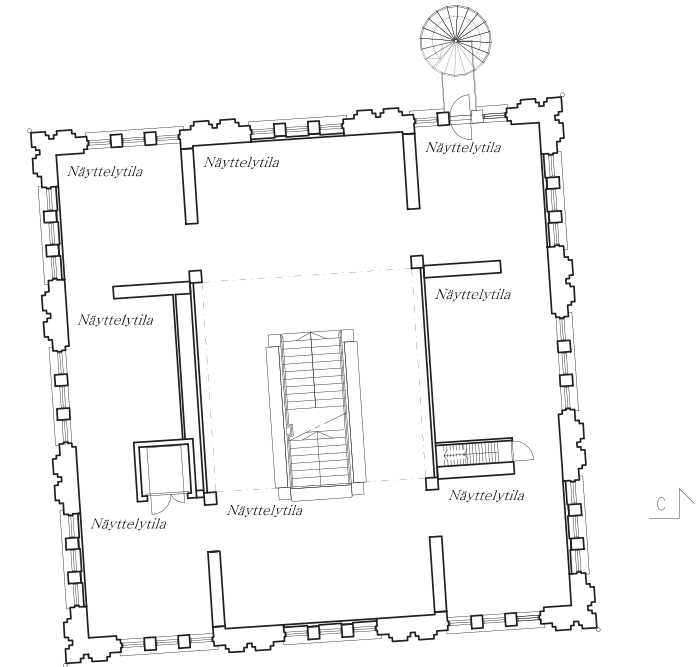
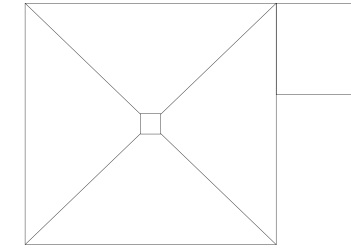
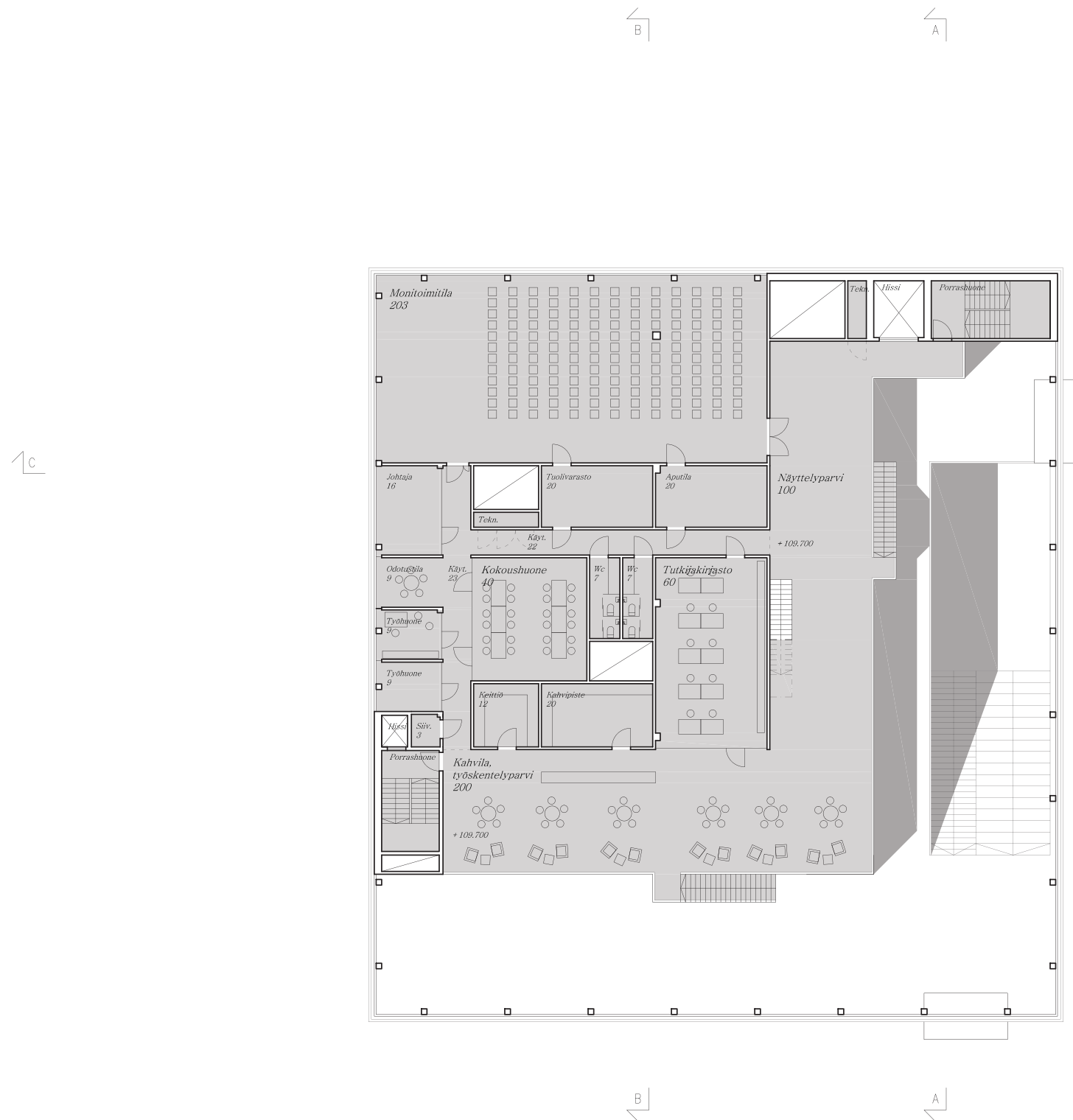
Näyttelytoimintaa palvelevat aputilat on sijoitettu kellariin. Lastaustilaan on maanalainen ajoyhteys Pyynikintorin alle rakennettavan uuden pysäköintihallin tunnelista. Koska näyttelytilat sijaitsevat kellarissa, ei tilaohjelman mukaiselle tavarahissille ole tarvetta.

Viereinen sivu: 1. kerros 1:300

Ensimmäinen kerros on aulapalveluiden kerros. Pääsisäänkäynnin edustalla on tilaa suurellekin joukolla orientoitua. Sisäänkäynnin yhteydessä on lipunmyynti ja museokauppa, sekä yleisökäytössä olevat wc-tilat ja vaatesäilytys. Sisään tullessa aukeaa näkymä juhlalliseen aulatilaa, jonka korkeutta kellarin näyttelytiloihin laskeutuva porras korostaa. Portaassa on katsomo-osa, jossa voidaan levätä, työskennellä tai seurata kellaritilassa järjestettävää performanssia. Suuren portaan reunalla kulkeva siltamainen rakenne toimii kulkuyhteyden lisäksi aluetaidemuseoiden näyteikkunatilana. Rakennuksen itäisivulla on iltakäytön sisäänkäynti, jonka kautta on myös helppo yhteys museokokonaisuuteen kuuluvaan työläismuseokortteliin tontin pohjoispuolella. Aulatilasta lähtee kaksi avoporrasta ylempiin kerroksiin. Julkisena kulkuyhteytenä on lisäksi kaksi osastoitua porrashuonetta ja suuri hissi.

Sisäänkäyntien edustat on käsitelty laatoitettuna aukioina, muutoin tontin puistomaisuutta on pyritty korostamaan mahdollisuuksien mukaan. Laajennuksen ja vanhan museorakennuksen väliin jäävä aukio toimii kesäisin ulkonäyttelytilana esieriksi veistoksille.

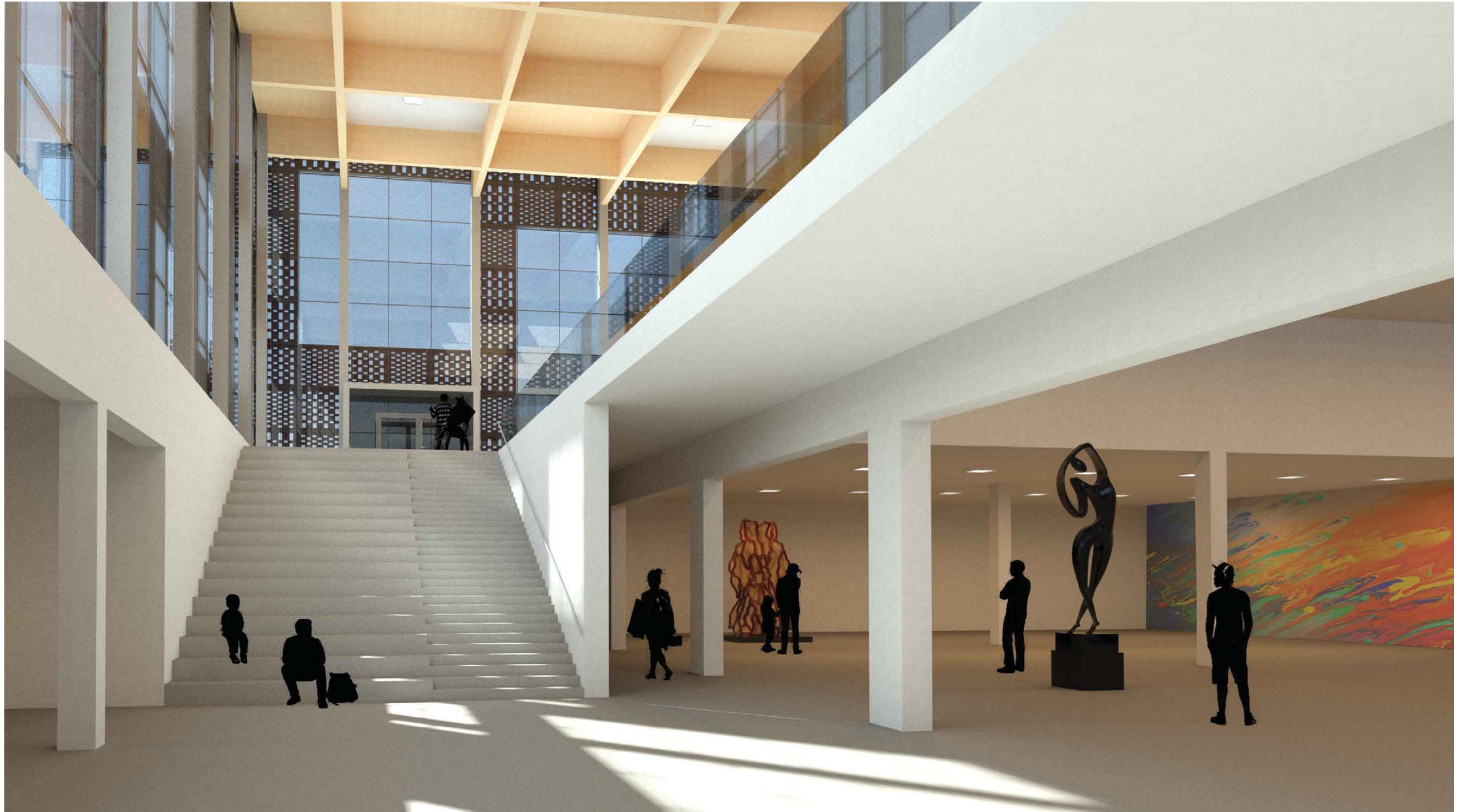

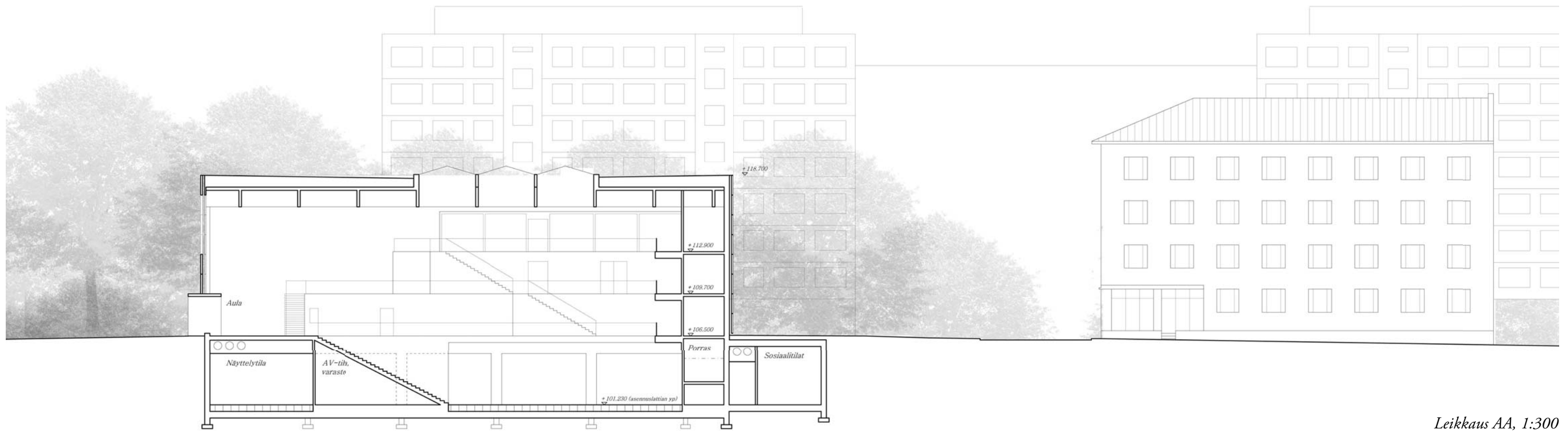
2. kerros, 1:300

Toinen kerros koostuu julkisesta ja henkilökunnan vyöhykkeestä. Julkisimmat tilat muodostavat parvimaisen tilan, johon nouseaan avoportaita pitkin ensimmäisestä kerroksesta. Kaiderakenteet ovat lasia läpikuultavuuden ja avoimien näkymien mahdollistamiseksi. Parvelle on sijoitettu yleisökahvila, josta aukeaa mielenkiintoisia näkymiä ensimmäisen kerroksen aulatiloihin ja museorakennuksen ympäristöön. Parviosan itäpuolella on avoin näyttelytila, johon voidaan sijoittaa esimerkiksi veistoksia runsaan luonnonvalon äärelle. Julkisivujen aukotettu tiiliruudukko luo mielenkiintoisia valon ja varjon rajapintoja.

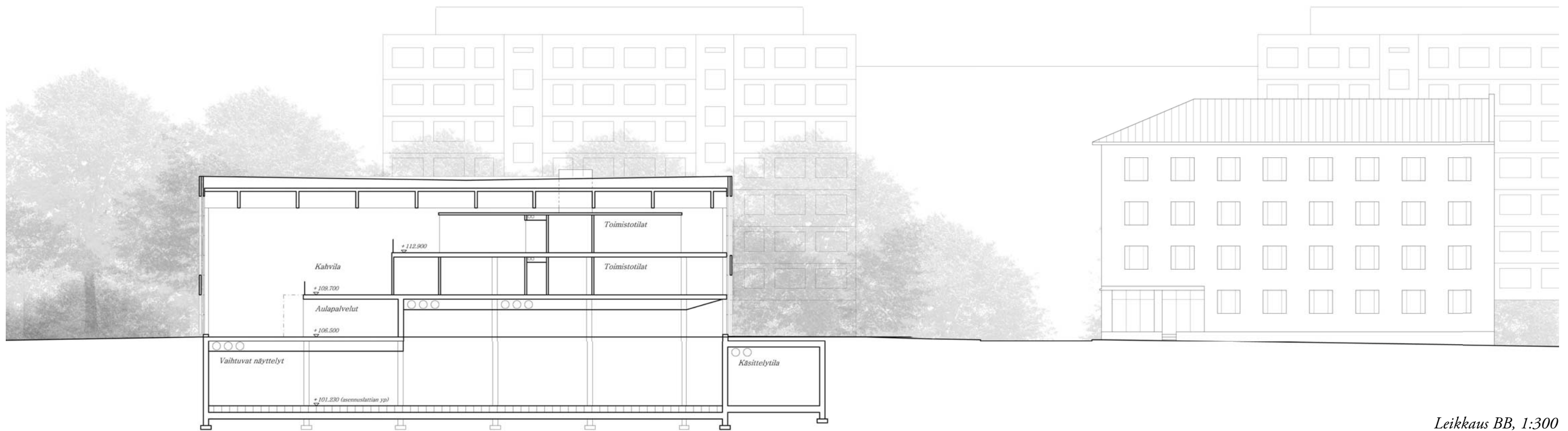
Toisen kerroksen keskivyöhykkeellä sijaitsevat keittiö, aputilat ja tutkijakirjasto, joka saa lasiseinän kautta valoa parvitilasta. Kerroksen pohjoispuolella on erilaisiin tilaisuuksiin taipuva monitoimisali, jonka ulkoseinät voidaan pimentää verhoilla. Rakennuksen länsipuolella on henkilökunnan työhuoneita ja kokoustila.

Näkymä kellarin näyttelytilaan ja suureen portaaseen

Leikkaus AA, 1:300

Leikkaus BB, 1:300

1. Punatiili, kolme eri ladontaa
2. Lasi

Julkisivu etelään, 1:300

Julkisivu itään, 1:300

Julkisivu pohjoiseen, 1:300

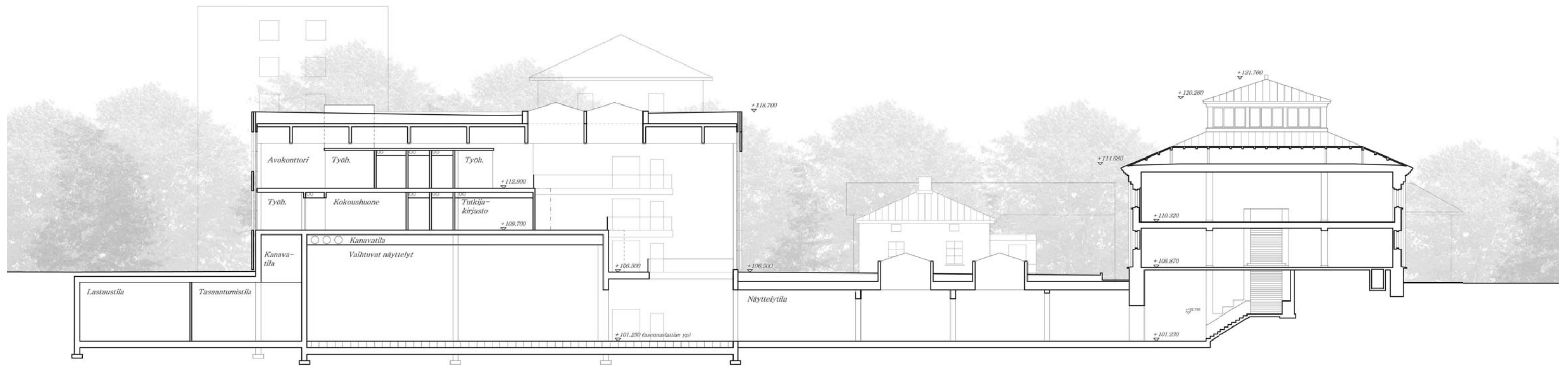

Julkisivu länteen, 1:300

Julkisivut ovat eräänlainen palikkaleikki ja vastaus ympäristön monipuoliseen kaupunkikuvaan. Kaikki julkisivut on jaettu 1500 x 1500 mm ruudukkoon, jossa vaihtelevat avoin lasiseinä ja reliefimäinen tiilikuori. Tiilikuoren tehtävänä on suodattaa valon määrää paikoissa, joissa sitä ei tarvita. Samalla vaihteleva julkisivu muodostaa mielenkiintoisia kurkistuspaikkoja ja rajattuja näkymiä ympäristöön. Lasiseinissä on 3K-lasielementit ilman ulkoisia karmeja.

Näkymä vanhan museorakennuksen ja laajennuksen väliin

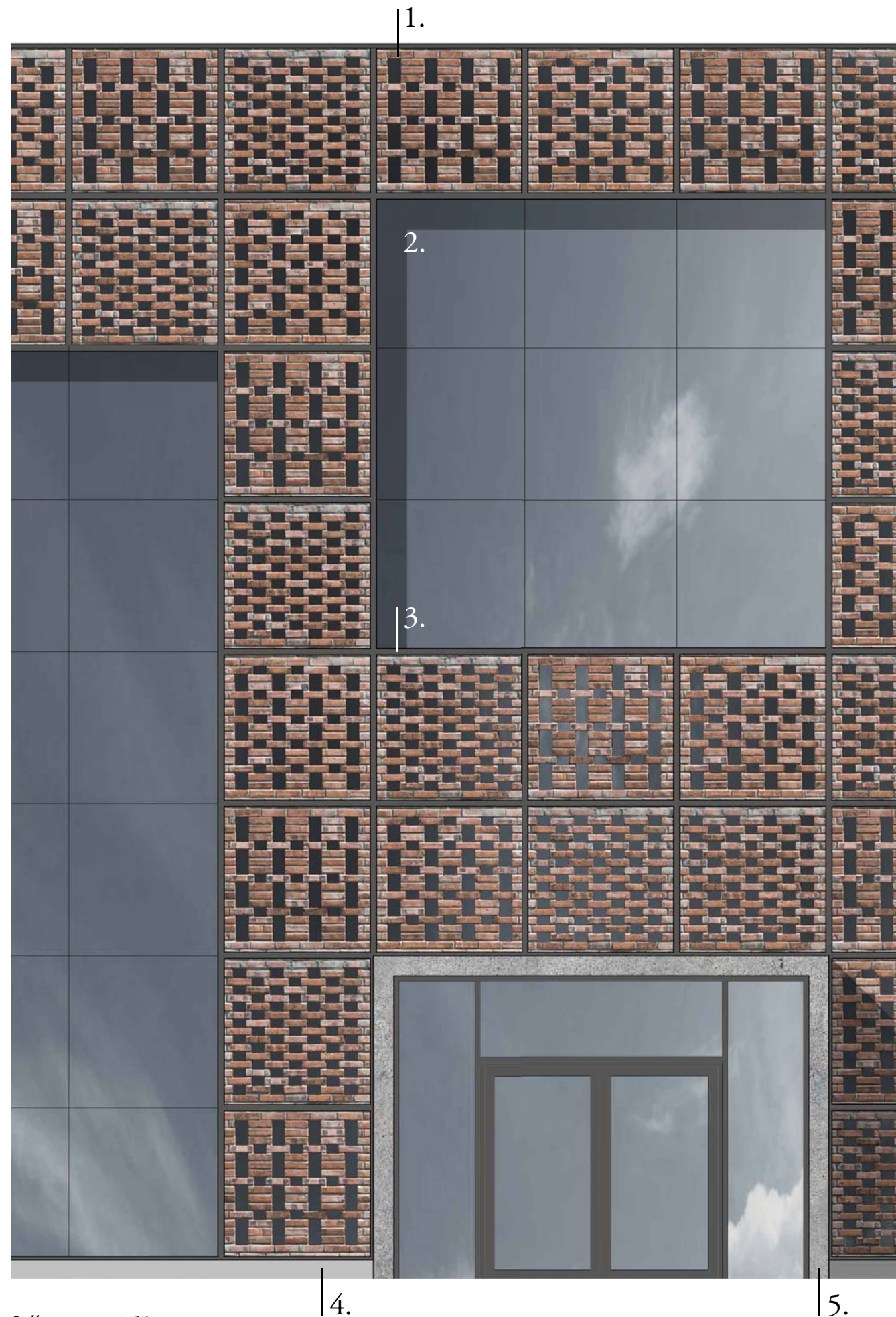
Leikkaus CC, 1:300

Alueleikkaus, 1:500

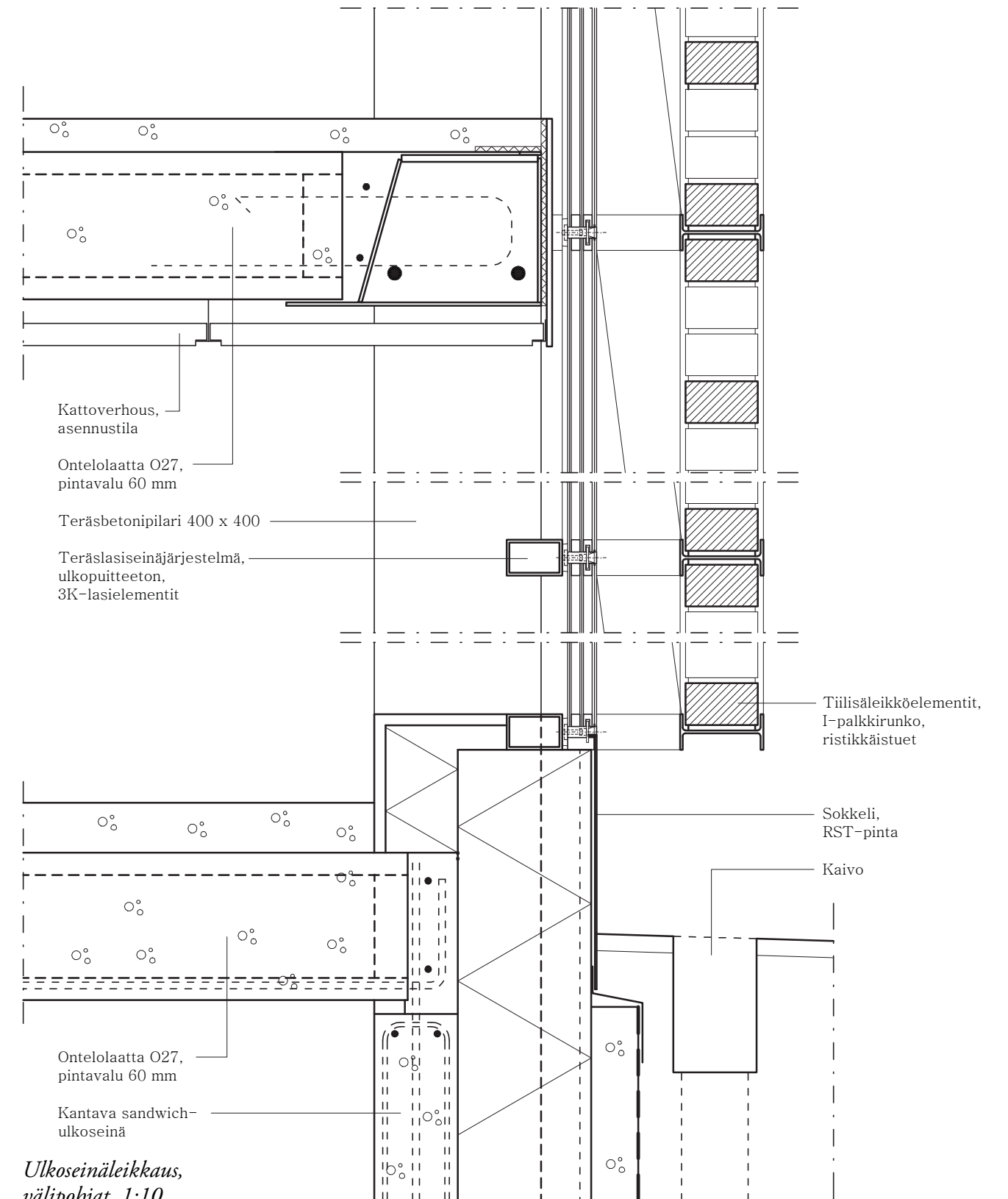
Näkymä kahvilan parvelta

Julkisivuote, 1:50

Julkisivumateriaalit ja -värit

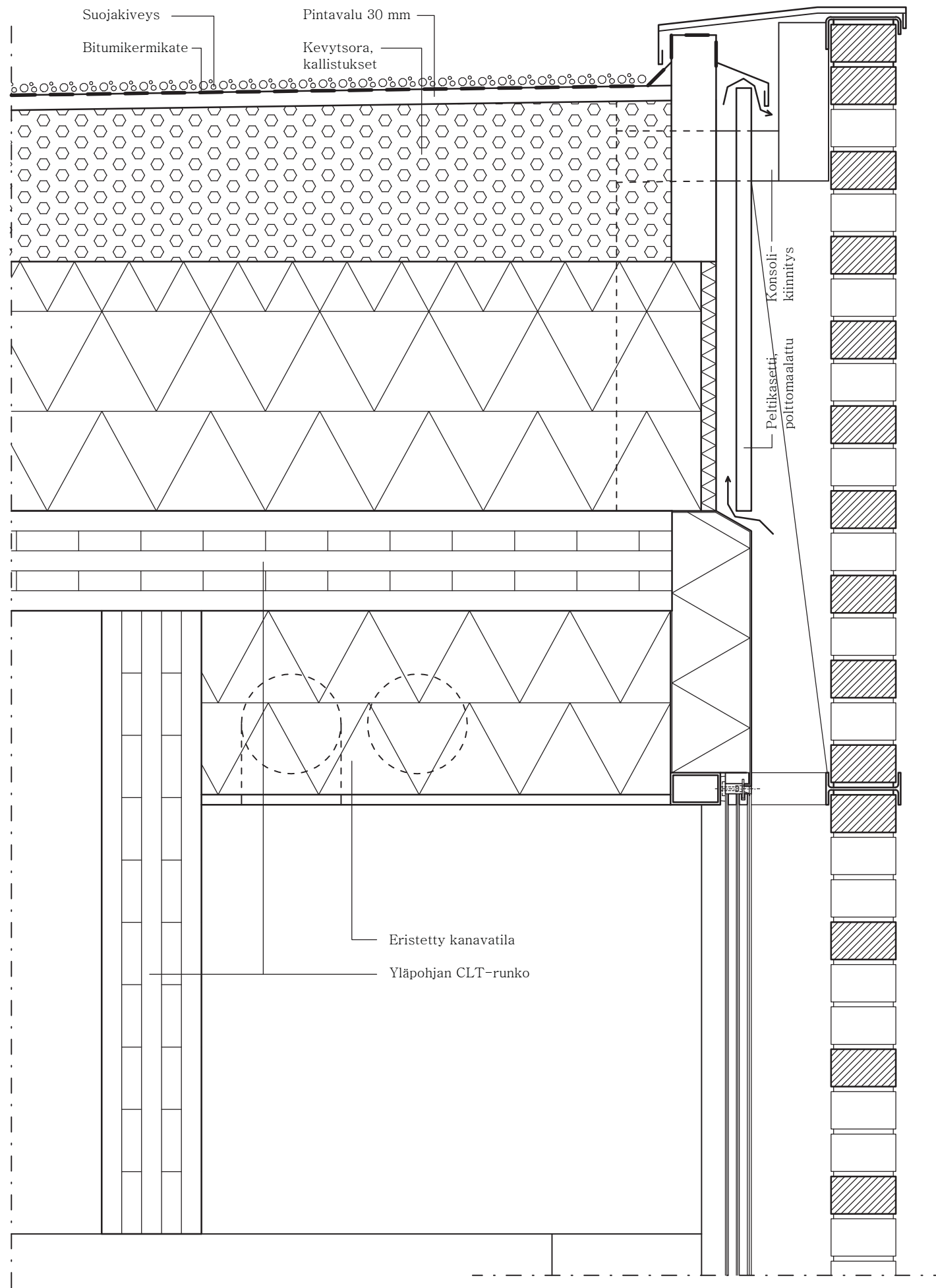
1. Punatiili, kiinnitys teräsrunkoon, kolme eri ladontaa
2. Lasi
3. Polttomaalattu teräs, tumma harmaa
4. Nauhahiottu ruostumaton teräs
5. Betoni, luonnonväri

Ulkoseinäleikkaus,
välipohjat, 1:10

Julkisivukäsittely

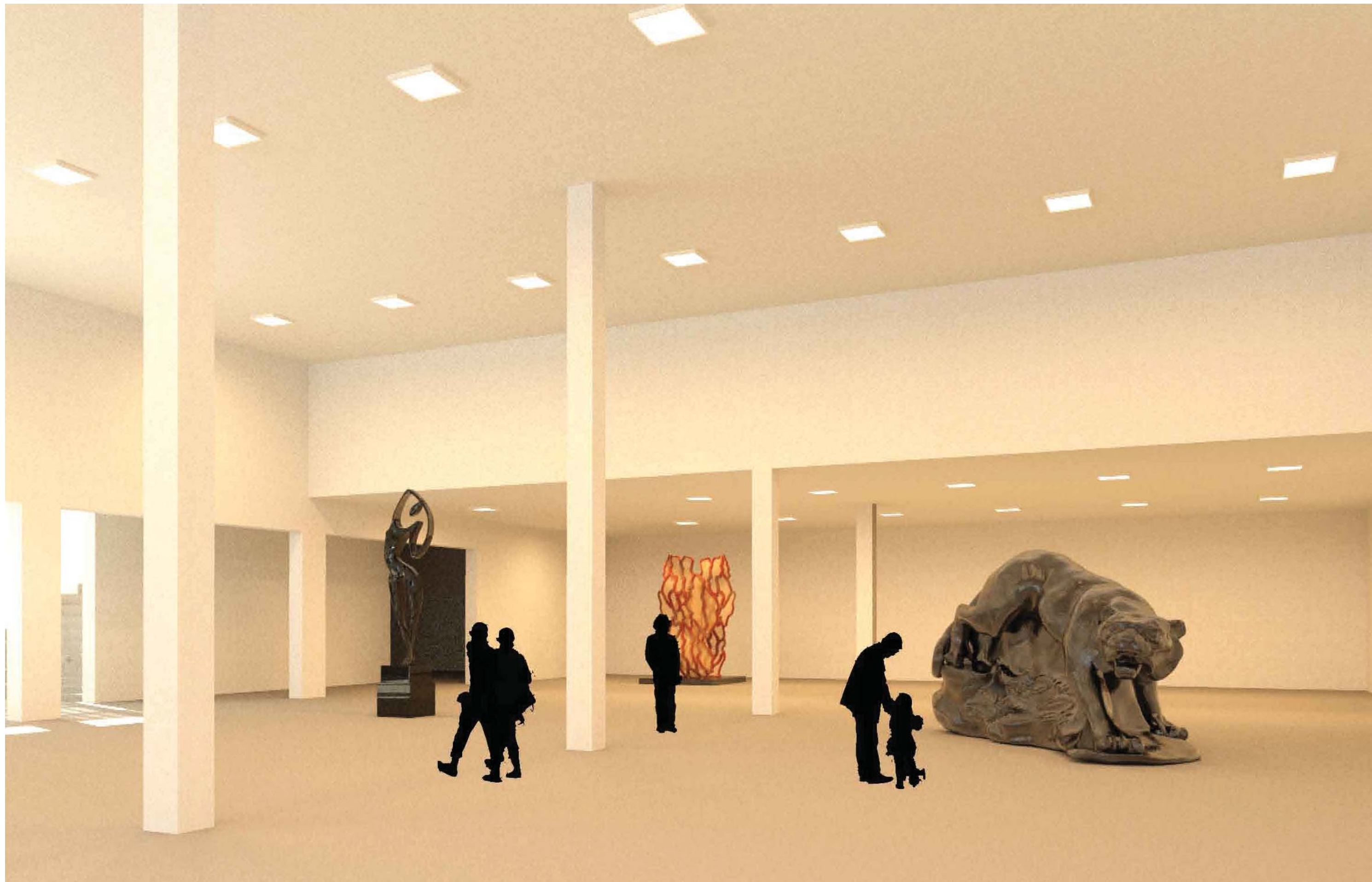

Julkisivuleikkaus, räystäs, 1:10

Rakenne ja tekniset järjestelmät

Rakennuksen sisäosien kantava rakenne koostuu teräsbetonipilareista, deltapalkeista ja ontelolaatoista. Deltapalkkien mahdollistaman liittorakenteen avulla rakennedimensiot pysyvät maltillisina. Kaikki jännevälit ovat alle 13 metriä, jolloin voidaan käyttää 265 mm korkeaa ontelolaattaa O27. Maanpinnan alapuolella on kantavat teräsbetoniulkoseinät. Julkisivulinjojen betonipilarit kannattavat ylempien kerrosten välipohjien lisäksi koko rakennuksen verhoavaa lasijulkisivua. Julkisivun kuorena olevan tiiliruudukon teräsprofiilikehys kannatetaan lasiseinän teräsprofiilirungosta lämpölaselementtien saumakohdista. Yläpohjan kantavana rakenteena on betonipilareihin tukeutuva CLT-palkkien verkko. Puu materiaalina on samalla vahva ja pehmeä, ja raskaudestaan huolimatta antaa valoisuudellaan keveän ilmeen. Palkisto antaa visuaalisen aiheen korkeisiin sisätiloihin.

Rakennuksen kaikki tekniset tilat sijaitsevat kellarissa. Järjestely on mahdollinen siitä syystä, että rakennuksen länsipuolella kulkee suuri tekniikkakuilu. Tästä tekniikkakuilusta LVIS-asennukset haarautuvat eri suuntiinsa suuren näyttelytilan alaslasketun katon verhoamassa kanavatilassa. Alue kattaa niin suuren osan rakennuksen pinta-alaa, että kaikki läpiviennit voidaan viedä välipohjan läpi ylös sopivassa kohdassa. Ylempien kerrosten suuret tekniikkakuilut palvelevat paikallista ilmanvaihtoa pääte-elimineen sekä suuria IV-koneita kellarin teknisissä tiloissa.

Kellarin näyttelytila

Tilaohjelmavertailu, vain laajennusosan tilat

Tila	Pyydetty koko	Toteutunut
Sisääntuloaula	190	170
Lipunmyynti	20	20
Työskentelytila	12	12
Museokauppa	100	100
Myymälän varasto	20	20
Vaatesäilytys	30	30
WC, naiset	24	24
WC, miehet	24	24
WC/le, lastenhoito	6	6
Kahvipiste	20	20
Tarjoilukeittiö	12	12
Monitoimitila	200	203
Aputilat	20	20
Tuolivarasto	20	20
Tauluvarasto (siirr. vanhasta rakennuksesta)	50	58
Vaihtuvien näyttelyiden tilat	1000	1055
Mediatila	200	200
Aluetaidemuseon näyteikkuna	20	30
Käsittelytila	120	120
Säilytystila	80	86
AV-tila, varasto	40	40
Tasaantumistila	180	180
Lastaustila	180	180
Tavarahissi	10	-
Johtaja	15	16
Toimistotilaa	yht. 200	200
Kokoushuone	40	40
Kokoushuone	20	20
Taukotila, keittiö	40	40
Kopiointi yms.	10	15
Varasto	20	15
Sosiaalitilat	40	40
Tutkijakirjasto ja -työtila	60	60
Siivous	21	22
Jäte	20	20
Tekn. tilat	535	540

Tilaohjelma ja laajuus

Kilpailuohjelman tilaohjelmassa vanhan rakennuksen ja laajennuksen tilat oli osittain sekoitettu keskenään siitä syystä, että tavoitteissa ei oltu korvamerkitty mitään tilaa tiettyyn paikkaan. Tilaohjelmavertailussa verrataan laajennukseen sijoittamieni tilaohjelman mukaisten tilojen huonealoja, jotka vastaavat hyvin toisiaan. Suunnitelmani perusratkaisu johtaa siihen, että edellä mainittuun tilaohjelmaan nähden käyttötiloja tulee enemmän. Julkisessa rakennuksessa kaikki oleskelu- ja aulatilat eivät ole hukkatilaa, vaan kokoontumis- ja esimerkiksi työtilaa ihmisille. Arvostelupöytäkirjassa peräänkuulutettiin aulatilojen pientä kokoa, vaikka monessa ehdotuksessa ne saattoivat jopa alittaa tilaohjelman vaatimukset. Rakennushanketta toteutettaessa pääasiallisen käyttötarkoituksen ulkopuoliset tilat ovat kuitenkin vaikeasti perusteltavissa tilaajalle taloudellisista syistä.

Sisääntuloaula, myymälä

Lähteet

Painetut lähteet

Leskinen, Marjatta, 1998. Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimi, kaavoitusyksikkö. Tampereen kaupunki.

Macleod, Suzanne, 2005. Reshaping Museum Space – Architecture, Design, Exhibitions. Routledge. Oxon.

Tampereen kaupungin talous- ja liiketoimintaryhmä, 2013. Yhteinen Tampere – näköalojen kaupunki. Tampereen kaupunkistrategia 2025. Tampereen kaupunki.

Painamattomat lähteet

Kilpailuohjelma

http://www.tampere.fi/tiedostot/k/4txRqibK7/taidemuseonalue_kilpailuohjelma_07122016.pdf

Kilpailun arvostelupöytäkirja

<https://www.tampere.fi/tiedostot/a/nrLZQBpCn/arvostelupoytakirja.pdf>

Hirvikallio, Seija, 2016. Tampereen taidemuseo – rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio. Tampere.

Seppänen, Minna et al., 2012. Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö. A-Insinöörit Suunnittelu Oy/Tampereen kaupunki.

Opinnäytetyöt

Aalto-yliopisto

Evon, Kia, 2017. Thinking Outside the White Cube; Polemic Study of Contemporary Art Spaces. Diplomityö.

Kuvalähteet

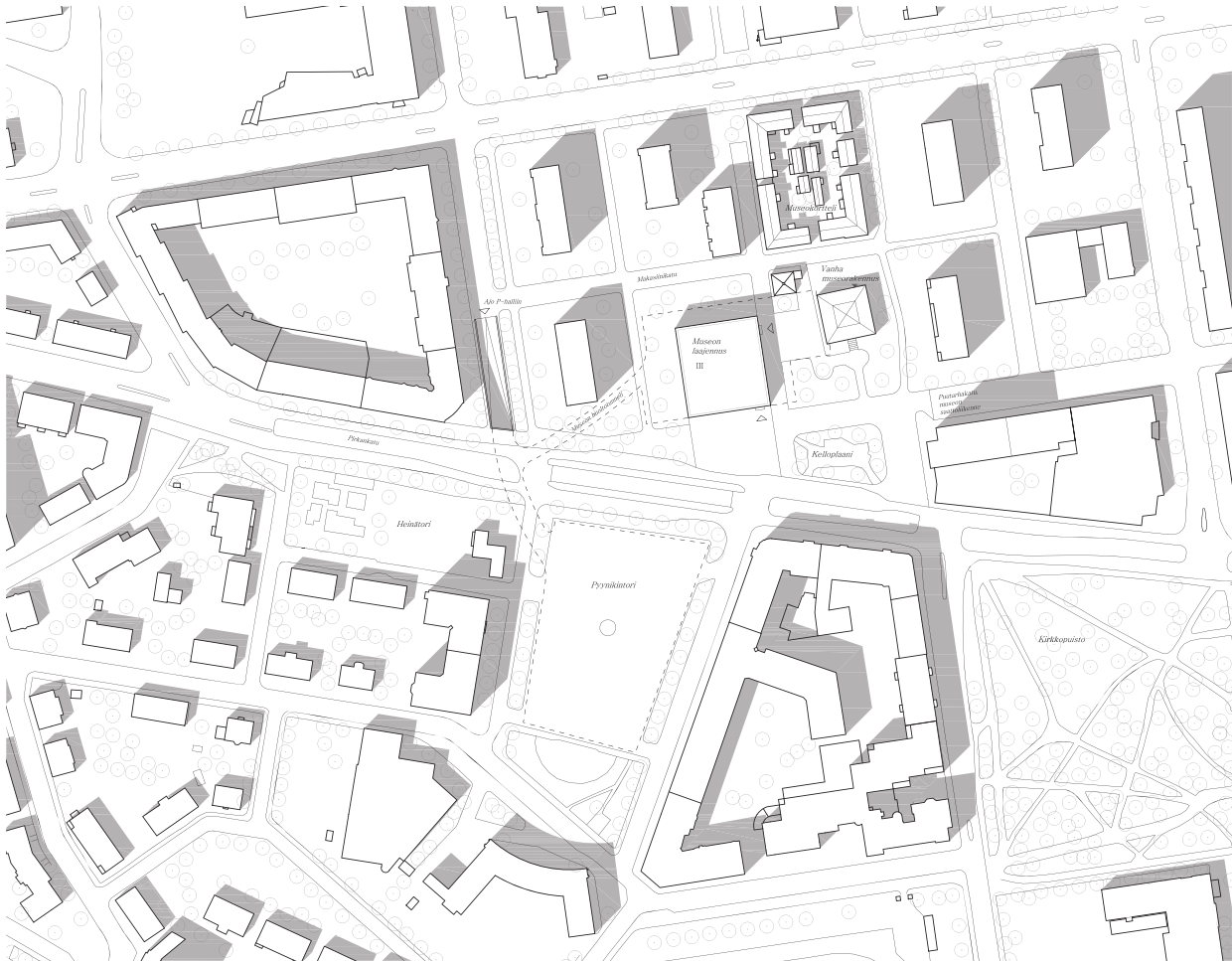
Kilpailuohjelma

Arvostelupöytäkirja

Rakennushistoriallinen selvitys

Referenssikuvat

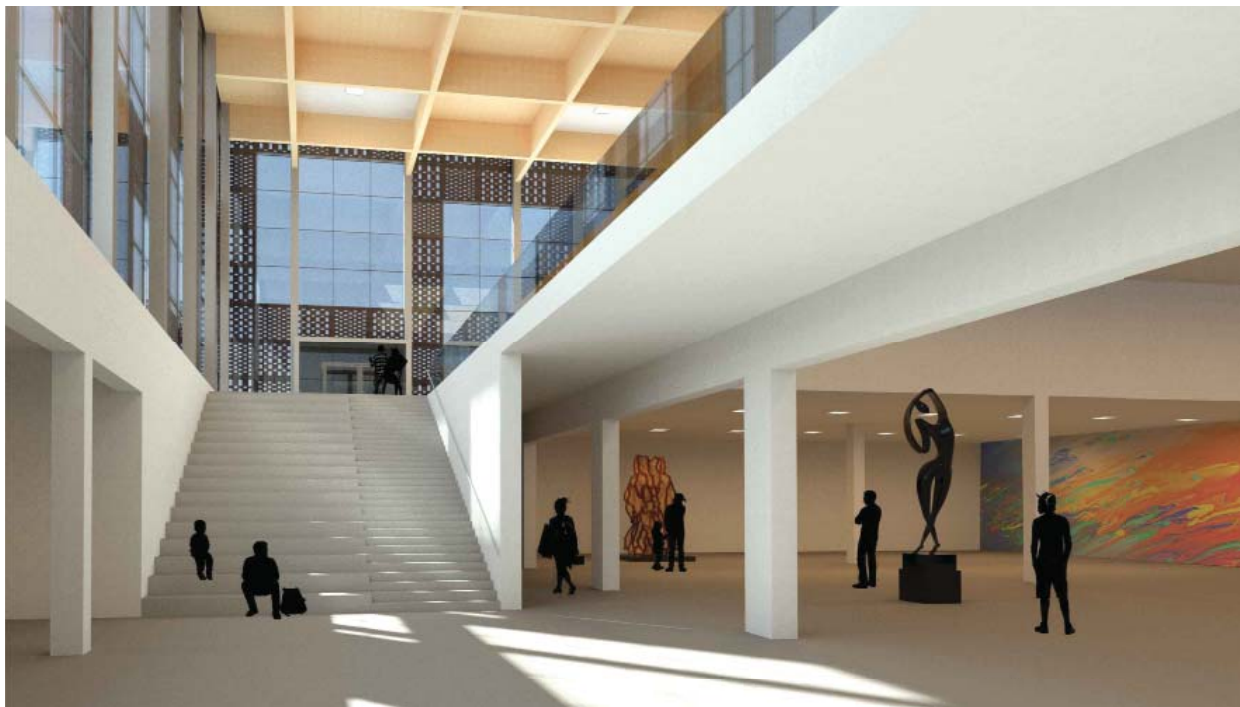
1. Archdaily.com
2. Archdaily.com
3. Archdaily.com
4. Archdaily.com
5. Afasia Archzine
6. Afasia Archzine
7. Kunsthhaus-Bregenz.at
8. Archdaily
9. Dezeen
10. MVRDV.nl

Asemapiirustus, 1:1000

Näkymä kaakosta

Näkymä alakerran näyttelytilaan ja aulaan

Tampereen taidemuseo on Suomen kolmannen vanhin taidemuseo. Toiminta aloitettiin nykyisessä museorakennuksessa vuonna 1931. Museo toimii nykyään vanhassa leinuunmakasiinissa, joka on valmistunut vuonna 1838. Rakennuksen alkuperäiset suunnitelmat on allekirjoittanut C. L. Engd. Taidemuseon tavoitteena on esitellä eri-ikäisiä taidehistoriallisia teemoja ja nykytaiteen ilmiöitä kotimaissa ja kansainvälisissä kuvataiteissa. Nykyinen taidemuseorakennus sopii perinteisten taidemuotojen esittämiseen, mutta esimerkiksi video- tai äänitaitteen esittämiseen ei ole tiloja.

Museon toiminta on tällä hetkellä hajautettuna eri toimitiloihin. Saman aikaan museola ei ole tiloja pitää esillä suuria kokoelmia. Tampereen kaupungin museotoimen tavoitteena on lisätä museon vetovoimaa ja tunnettuutta uuden ja vaikuttavan arkkitehtuurin ja taidekokoelmien kautta. Museon tavoitteena on lisäksi kasvattaa ja kehittää toimintansa ja henkilökuntansa saman katon alle. Tampereen kaupunki järjesti suunnittelukilpailun taidemuseon laajennuksesta ja ympäröivän alueen suunnittelusta joulukuusta 2016 maaliskuuhun 2017. Hanke pohjautuu Tampereen kaupunkistrategian 2025 toimenpiteisiin vuosina 2014-2017, joiden yhtenä tavoitteena on museoiden vetovoiman lisääminen. Kaupunki on sitoutunut hankkeeseen tukemaan taidemuseoiden vahvuuksia ja tilatakatujen kehitystä.

Diplomityössä esitellään kilpailuhetkenä ja sen kehittämisen ja muuttamisen myötä tehty suunnitelma taidemuseon laajennuksesta.

Rakennus sijoitettiin tontin kaakkoisreunaan ja omakuvitelliseen vanhan Amurin ja Pirkkajärven pohjoispuolelisen koordinaation. Rakennuksen jalamilla on kuin vanhan museorakennuksen hieman suurennettu. Muutamaa kohtaa lukuun ottamatta rakennuspaikkaa vaivaa tietyt mitakaavatomu. Rakennuksia on sijoitettu näennäisen huolimattomasti suurten tonttien keskialueille, eikä varsinkaan Pirkkajärven pohjoispuolelle muodosta kaupunkimaisia tiloja. Kaupunkirakennemuodosta lähtökäytännöllä huolimatta viilijäisiä alueita, koska tonttien rakennusmatomus osat on monin paikoin käsitelty kuten puutor. Suunnittelussani jatketaan samaa periaatetta, ja tontista osa varataan edelleen rakentamattomaksi puistoksi.

Rakennuksen julkisivuakut on erittäin vaihteleva, ja koko massa muodostaa eräntäisen nirkakaavatomun rakennuspaikan. Jo kaukaa katseltessa rakennuksen hahmo herättää mielenkiintoa suurellesine aukotuksien.

Korkeudeltaan rakennus on lähilueen matalin, mutta ottaa paikkansa tontilla tiesti huolimatta. Maralus lisää kunsuvuutta korkeiden kerrostalojen puristuksessa. Laajennus antaa tilaa vanhalle museorakennukselle ollen sen lanteminiä matalampi. Rakennus muodostaa tiivin aukiotilan inensä ja vanhan museorakennuksen väliin. Pääsisäänkäyntijulkisivun edustan aukio liittii rakennuksen Pirkkajärven liikenneväylään sekä eteläpuoleliseen Pyykkintoriin.

Julkisivut ovat eräntäinen patikkaleikki ja vastaus ympäristön monipuoliseen kaupunkikuvaan. Kaikki julkisivut on jattu 1500 x 1500 mm ruudukkoon, jossa vaihtelevat avoin lasiseinä ja reliefimäinen tiilikuori. Tiilikuoren tehtävänä on suodattaa valon määrää pahoisista, joissa sitä ei tarvita. Samalla vaihteleva julkisivu muodostaa mielenkiintoista kurkistuspaiikka ja ja rajatut näkymä ympäristöön. Laseisissa on 3K-lasielementit ilman ulkoisia karmeja.

Kellarikerros on rakennuksen perusta ja sydän, johon laseudutaan ensimmäisestä kerroksesta suuria portaita pitkin. Keskellä aukoa suuri näyttelytila, jossa vanhan museorakennuksen kellari ja laajennus on liitetty yhteen. Kellarissa on yhteensä lähes 1900 neliömetriä näyttelytilaa. Kokonaisuus on suunniteltu erikokoisiksi tiloiksi siirtoineilla. Näyttelykierto on suunniteltu toimimaan siten, että tilan laseudutuksessa siirrytään laajennuksen näyttelytilaan, jossa kuljetaan median tilan kautta vanhan rakennuksen alueelle. Kellarin täpildyvä on portasyhtys vanhaan museorakennukseen. Näyttelytilat saavat luonnonvaloa pohjoisjulkisivun suurista ikkunoista ja pihakannen uusista kattolavoista.

Näyttelytoimintaa palvelevat apu tilat on sijoitettu kellarin, Lastaustilan ja maanalainen ajoyhtey Pyykkintorin alle rakennettavan uuden pysäköintihallin tunnelista. Koska näyttelytilat sijaitsevat kellarissa, ei tilaohjelman mukaiselle tavarahisille ole tarvetta.

Ensimmäinen kerros on alupalveluiden kerros. Pääsisäänkäynnin edustalla on tilaa suurellesine joukolla orientoitua. Sisäänkäynnin yhteydessä on lipunmyynti ja museokauppa, sekä yleisökäytössä olevat wc-tilat ja vaatehuone. Sisäänkäynnin alueella on juhlatilaa aulatilaa, jonka korkeutta kellarin näyttelytiloihin laseutuu porras korostaa. Porraassa on katsomo-osa, jossa voidaan levätä, työskennellä tai seurata kellaritilassa järjestettävää performansia. Suuren portaan reunalla kulkeva siltaumainen rakenne toimii kulkuyhteyden lisäksi alustaidemuseoiden näyttelykannatila. Rakennuksen itäisellä on tilakäytön sisäänkäynti, jonka kautta on myös helppo yhtey Pyykkintorin kaulavaan työlläismuseokorttiin tontin pohjoispuolella. Aulaliosta lihtee kaksi avoportaa ylempiin kerroksiin. Julkiesia kulkuyhteytenä on lisäksi kaksi osatointa porrashuonetta ja suuri hissi.

Sisäänkäynnin edustat on käsitelty laatoitettuna aukioina, muutoin tontin puistomaisuutta on pyritty korostamaan mahdollisuuksien mukaan. Laajennuksen ja vanhan museorakennuksen väliin jäävä aukio toimii kesäisin ulkonäyttelytilana esierikiksi veistoksille.

Toinen kerros koostuu julkisista ja henkilökunnan työhuoneista. Julkisimmat tilat muodostavat parvimaisen tilan, johon noustaan avoportaita pitkin ensimmäisestä kerroksesta. Kaide-rakennet ovat lasia läpikaulatavuuden ja avoimien näkymien mahdollistamiseksi. Parvella on sijoitettu yleisökalvella, jossa aukoa mielenkiintoisia näkymiä ensimmäisen kerroksen aulaliin ja museorakennuksen ympäristöön. Parvion itäpuolella on avoin näyttelytila, johon voidaan sijoittaa esimerkiksi veistoksia runsaan luonnonvalon äärelle. Julkisivujen aukotettu tiiliruudukko luo mielenkiintoista valon ja varjon rajapiirtoa.

Kolmannessa kerroksessa rakennettu volymy kutsuu entisestään. Koko kerros on varattu henkilökunnan käyttöön. Rakennuksen pohjois- ja länsipuolella on avokonttoritilaa suurten ikkunoiden äärellä. Kerroksen keskiosassa on henkilökunnan apu-, kokous- ja taukotila. Vaikka ylimmän parven työhuoneet eivät ole suoraan julkisivupinnassa, saavat ne epäsuoraa valoa katon valokaukkojen ja suuren aulaliin kautta. Parvimainen ratkaisu luo monenlaisia työskenteleyn paikkoja, jolloin etäpöytä voi viettää kodin asemesta esimerkiksi läheisellä oleskelualla museon väliin seuraten.

Pyykkintori sijainti Tampereellä

Rakennuskaavio ja laajennuksen tontti

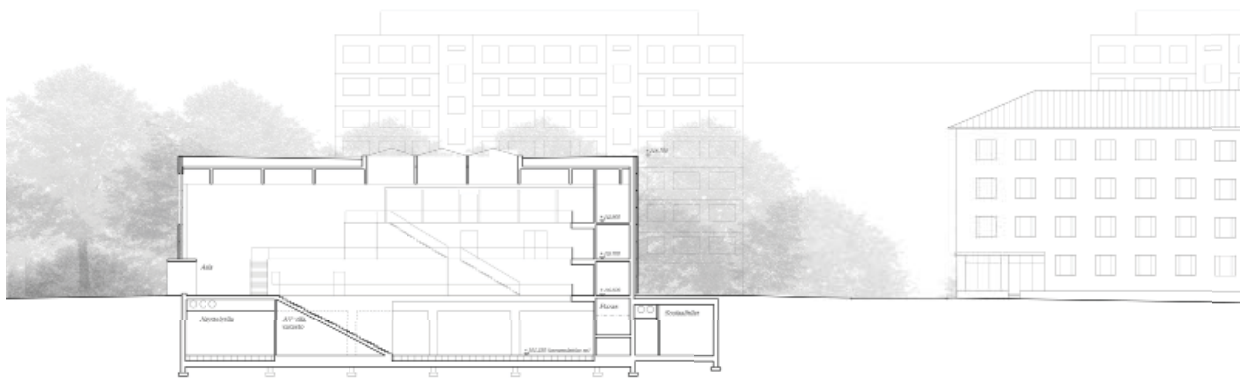
Aluejulkisivu etelästä

Pohjapiirustus, 1. kerros, 1:200

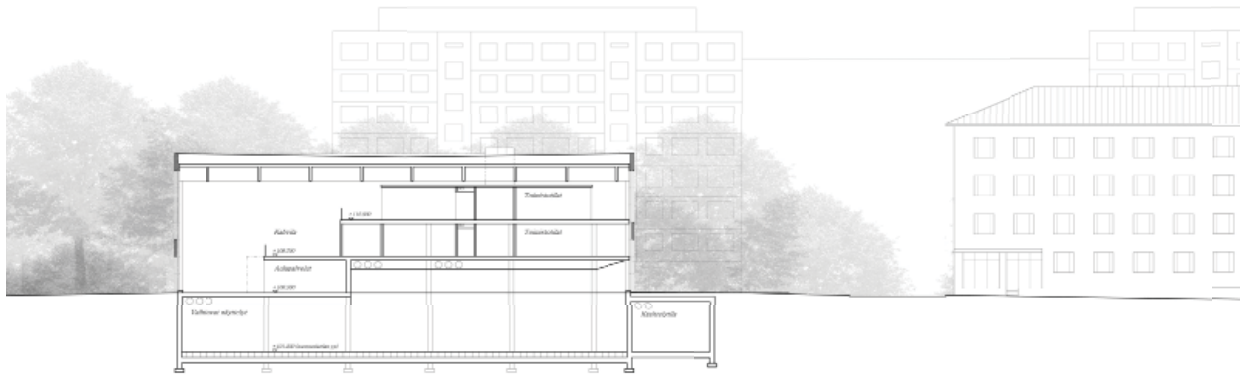
Pohjapiirustus, kellari, 1:200

Pohjapiirustus, 2. kerros, 1:200

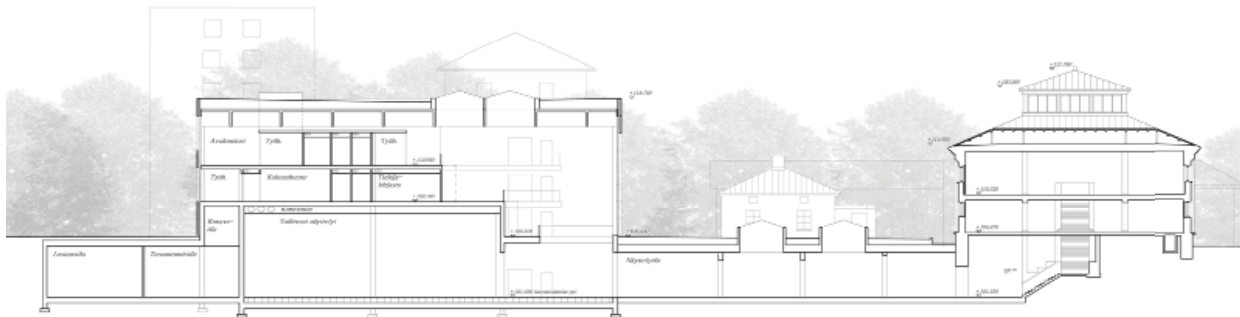
Pohjapiirustus, 3. kerros, 1:200

Leikkaus AA, 1:200

Leikkaus BB, 1:200

Leikkaus CC, 1:200

Julkisivu etelään, 1:200

Julkisivu itään, 1:200

Julkisivu pohjoiseen, 1:200

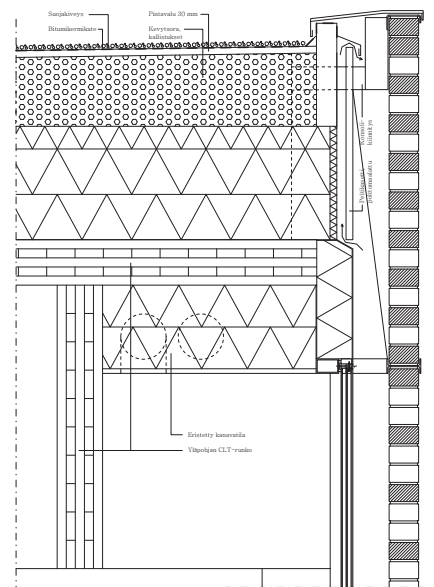
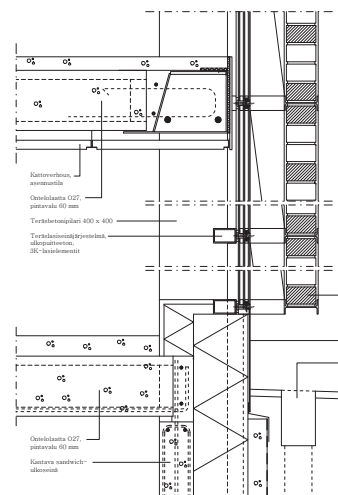

Julkisivu länteen, 1:200

Julkisivumateriaalit ja -värit

1. Punatili, kiinnitys teräsrunkoon, kolme eri ladontaa
2. Lasi
3. Polttomaalattu teräs, tumma harmaa
4. Nauhahiottu ruostumaton teräs
5. Betoni, luonnonväri

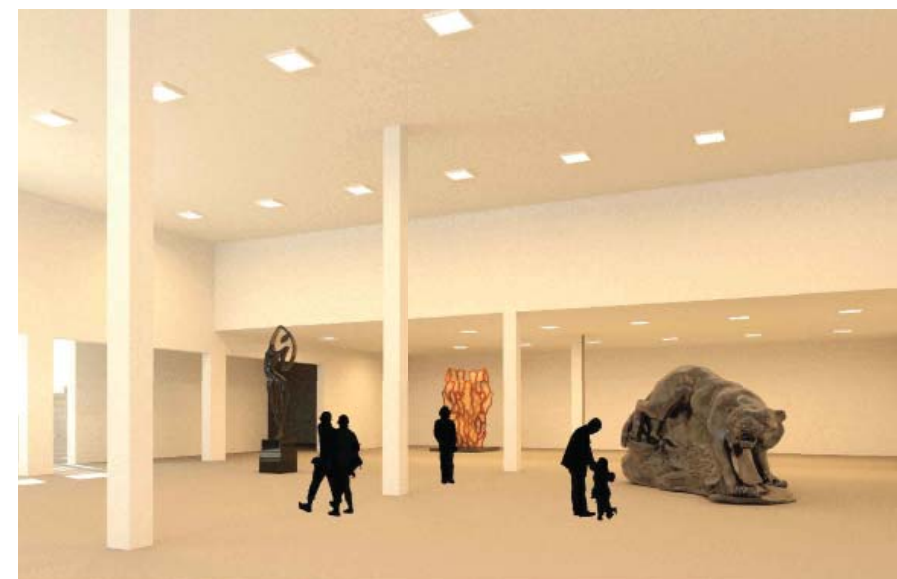
Eteläjulkisivu

Rakennuksen sisäisten kantavien rakenteiden koostuu teräsbetonipilarista, deltapalkista ja ontelolastasta. Deltapalkin mahdollistamaan liitoksen kautta rakennedimension pyyväisillä muuttuu. Kaikki jänneosat ovat alle 13 metriä jolloin voima kiertää 265 mm korkeasta ontelolastasta O27. Maanpinnan välillä on kantavien teräsbetonipilaristojen, jalksivulijojen betonipilarit kannattavina ylemmien kerrosten välipohjien lisäksi koko rakennuksen verhoava jalksivulijue. Julkisivun kuorena oleva tiilikuoritus teräspalkkijalksivulijue kannattavien lasiseinien teräspalkkijalksivulijue lämpöaluedimensionien suunakoissa. Välipohjan kantavana rakentena on betonipilarien tukevuutta CLT-palkkien vuoksi. Puu materiaalina on samalla vahva ja pehmeä, ja rakaudestaan huolimatta antaa valoisuuden kevein ilmi. Palkisto antaa visuaalisen lämmen korkeisiin siidotiin.

Rakennuksen kaikki tekniset tilat sijaitsevat kellarissa. Järjestely on mahdollinen siitä syystä, että rakennuksen länsipuolella kulkee suuri tekkniikkakuilu. Tästä tekkniikkakuilusta LVIS-asennukset haarautuivat eri suuntiinsa suuren näytelytilan alalasketun katon verhoamassa kanavatilassa. Alue kattaa niin suuren osan rakennuksen pinta-alaa, että kaikki läpiviennit voidaan viedä välipohjan läpi ylös sopivassa kohdassa. Ylempien kerrosten suuret tekniikkakuilut palvelevat paikallista ilmanvaihtoa pääte-elimineen sekä suuria IV-koneita kellarin teknisissä tiloissa.

Sisääntuloaula ja myymälä

Kellarin suuri näyttelytila